

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1907

1907. što se tiče, ta vam je ni
tamo ni vamo. Ali Auden je međ rođenim.
To rođenje je prolog nad prolozima!
Ipak, Pavlov počinje se zanimati psima.
Mendeljejev, prvi mu komšija bradati,
koji tabelu svojih elemenata dati
uspje vasseljeni, pada u komu.
Prva izložba kubista, a Oklahomu
za 46. državu SAD
primaju. Drugdje, na Novom Zelandu, rade
da istaknu britansku zastavu. Lumière
razvija slike u boji prije
ikog drugog (svi smo to mu dužni lično!).
Rimski papa skeptički poprilično
gleda na modernizam: ljubomorni Jago!
Smlavivši Detroit (4-0), Chicago,
osvaja, oduvijek žudeć za Gloria Mundi,
kup prvaka u bejzbolu. Svinemünde,
mjesto je gdje Nikola Drugi čaja pije
s njemačkim Kaiserom. A to, opet, nije
ni tamo ni vamo, kao Kalamazoo.

Hagenbeck otvara svoj bez kafeza zoo
gdje morž pliva, lav tamo-amoo hoda, ptica leti,
dokaz da i životinje laž mogu živjeti.

Čovjek godine, nećete vjerovati,
Josif je Staljin, tada samo tat i
mlad: dvadeset osam mu, al jao,
tu je Istorija, i ne bi čekao.

(Josif Džugašvili, zvani Staljin)

“Djetinjstvo mi bješe grozno, živjeh sred blata.
Pljačkam banke jer mi nedostaje tata.
Da pomognem Partiji, zbog svega svoga jada,
jednom uzeh rubalja 400 000.
Dotad to je bila najveća, zaista,
krađa u istoriji ruskoj iza Hrista.
Zovu me željnim, neki revnim, ama
ja volim tek krupne cifre s nula gomilama”.

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31.
decembar 2021.*

KOSILICA

Kosilica je stala, dvaput; kleknuvši, nađoh
Ježa zaglavljenog između oštrica,
Mrtvog. Bilo je to u visokoj travi.

Viđao sam ga i ranije, čak i hranio, jednom.
Sada sam ozlijedio njegov nenametljivi svijet
Nepopravljivo. Sahrana nije pomogla:

Sljedećeg jutra ja sam ustao a on nije.
Prvog dana nakon smrti, novo odsustvo
Je uvijek isto; treba da budemo pažljivi
Jedni sa drugim, moramo biti dobri
Dok još ima vremena.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. decembar 2021.

MERU

Civilizaciju odasvud obruči su stisli;
Ukroti je propis, i privid mira, uz obmane
Bezbrojne, al život je čovjekov u misli;
A on, uprkos strahu svome, da prestane
Pljačkati, iz vijeka u vijek, kadar nije;
Pljačka, hara, i iskorjenjuje da time
U opustošenje stvarnosti dospije:
Egipce i Grčka, zbogom, i zbogom, Rime!

Pustinjaci sa Everesta ili Meru brijega,
U spiljama noći, u punom smetova kraju,
Il tamo gdje grozni zapusi zime i snijega
Obruše se na njina gola tijela, znaju
Da dan smjenjuje noć, i da prije nego svane
Njene slave i spomenika njenih će da nestane.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. decembar 2021.

POZIV U SMRT

Otkad te izgubih, draga, nebo se približilo,
I ja sam ono, malo oštro se zvijezde približilo
Sasvim, dok bijel mjesec, kao bijela ptica u mahovini, među njima
Kreće se, i čujem ga kako tiho šušti ko ptica na nebesima.

I voljan sam da sada dođem ti, svojoj miloj,
Kao s kubeta katedrale kad golub uvis krene
I izgubi se u sumaglici neba, doći želja je meni
I izgubiti se iz vida s tobom, i nestati poput pjene.

Jer umoran sam, draga, i kad bih mogao dići noge,
Moje otporne noge sa kubeta zemljinoga
Da padnem kao dah u vjetru što diše tamo
Gdje si izgubljena, kakav spokoj, ljubavi, kakav spokoj!

*David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
20. decembar 2021.*

U POKRETU

"Čovječe, moraš ići'.

Modra šojka što u žbunju metež prosu
Slijedi cilj skriven, i mlaz ptica brzine
Preko polja, laste kotrljave to su –
U drvlju i gušti gnijezda im stoje.
Tražeći njin instinkt, il stav, il oboje,
Čovjek gre s nasiljem što sigurno nije,
Pod prašinom – čulo zbunjeno pravi je,

Sve dječak crn, mali, ko muhe jari
Što vise, po cesti dolazi motorom,
Dok ih dalj ne baci dalje, bruj razjari
Njin se do grmljave pod butom i listom.
Očale, obukli bezličje su čisto,
U sjaju prašinom okićenih jakni,
Opasani sumnjom – krijući je, jaki –
Smisao u svojoj buci čuju skoro.

Još tačan zaključak hrabrosti njihove
Nema oblik, ali sa poznatog mjesta
Jašu tamo kud ih gone gume ove.
Oni plaše jato ptica preko polja:
Mnogo tog prirodnog pokoriće volja.

Ljudi i mašinu i dušu sazdaju,
Koriste to čime manjakvo vladaju
Kako bi budućnost čikali sa cesta

No to djelomično rješenje je. I na
Zemlji obavezno čovjek nesklad nije;
Nit proklet jer fali, napola živina,
Go instinkt mu, jer se budi na pokretu
Što ko val dijeli, lomi. U svijetu
Što je bezvrijedan, sa pokretom spojen
Ide njim, i bacač i bačeni to je,
I stalno se kreće naprijed, naprijed.

Tren drži njih koji zbog odlaska dođu:
Samoodriču se, pa stvorene volje
Opkroče, provale van; gradove prođu
Gdje se ni ptice ni svetost ne stane,
Jer ptice i sveci ostvare nakane.
U najgorem: stalni pokret; k apsolutu
Ne stigneš li da se odmoriš, na putu
Kad si, svagda si mu bliži, u najboljem.

*Thom Gunn (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. decembar
2021.*

SUNCE JE RAZNIJELO NEBO

Sunce je raznijelo nebo
Jer ja volim tebe
A rijeka svoje obale.

More zapljuskuje velike stijene
Jer te volim
I uopšte se ne obazire na mjesec koji ga odvlači
I govori hladno 'Stalnost nije za vas'.
Kos puni zrak
Jer te volim
S proljećem i travnjacima i sjenkama
palim na travnjake.

Ljudi hodaju ulicom i smiju se
Što te volim
I daleko niz rijeku brodovi glase se sirenama
Ludi od radosti, jer te volim.

Jenny Joseph (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13.decembar 2021.

ANĐEO VATRE I GENITALIJA

Anđele vatre i genitalija, znadeš li glib,
tu zelenu mamu što me prva da pjevam silila.
Što prva me stavi na zahod, tu pantomimu smeđeg
gdje ja sam prosjak a ona kralj je bila?
Rekla sam, „Đavo je dolje u toj rupi u gnoju“.
Tad on ugrize me za zadak i dušu preuze moju.
Vatrena žena, ti od plamena najstarijeg,
ti od Bunsenovog gorionika, ti od svijeće,
ti od roštilja, ti od visoke peći,
ti, Mademoiselle, od divlje solarne energije,
uzmi malo leda, uzmi snijega, uzmi mjesec dana kiše i ti
cijedićeš se kroz oluk u mraku, rasturajući svoj mozak.

Majko vatre, pusti da stanem pred kapiju ti proždrljivu,
dok sunce mre ti u rukama i ti olabavljuješ težinu mu strašnu.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10.decembar 2021.

UČIONICA OSNOVNE ŠKOLE U SIROMAŠNOJ ČETVRTI

Daleko, daleko od olujnih valova ova dječja lica.
Kao korov bez korijena, raščupana kosa oko njenog bljedila.
Visoka curica pognute glave. Kao od hartije
Dječak, s očima ko u pacova. Kržljavi, nesrećni nasljednik
Kostiju iskrivljenih, recituje očevu čvornovatu bolest,
Svoju lekciju iz svoje klupe. U dnu mračne učionice
Neprimjetan dječak, mio i mlad. Oči mu žive u snu,
Vjeveričje igre, u sobi od drveća, drukčijoj od ove.

Na zidovima boje pavlake pokloni. Šekspirova glava,
Bezoblačna u zoru, civilizirana kupola lebdi nad svim gradovima.
Zvonjava, kićenost, dolina u Tirolu. Darežljiva mapa
Poklanja svijetu svoj svijet. A ipak, za ovu
Djecu, ovi prozori, ne taj svijet, jesu svijet
Gdje im je sva budućnost naslikana maglom,
Uska ulica zapečaćena olovnim nebom,

Daleko daleko od rijeka, rtova, i zvijezda od riječi.

Razumije se, Šekspir je pokvaren, a mapa rđav primjer
Sa lađama i suncem i ljubavlju što ih navodi da krađu –
Za život koji se podmuklo uvlači u njihove tijesne jazbine
Od magle do beskrajne noći? Po svojim hrpama šljake ova djeca
Nose kože kroz koje vire kosti i čelične naočare
Sa krpljenim staklom, kao parčad boce na kamenu.
Sav njihov prostor i vrijeme je ova maglovita sirotinjska četvrt.
Tako su umrljane njine mape s četvrtima velikim kao sudbina.

Izuzev ravnatelja, učitelja, inspektora, nadzornika,
Ova mapa postaje njihov prozor i ti prozori
Koji zatvaraju njihove živote kao katakombe,
Otvaraju, o, otvaraju širok vidik dok otključavaju grad
I pokazuju djeci zelena polja i pretvaraju njihov svijet
U azurnu trku zlatnim pijeskom, i razvezuju njihove jezike.
I trče bosu u knjigama, bijeli i zeleni listovi otvaraju
Njihovu istoriju čiji je jezik sunce.

*Stephen Spender (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
6.decembar 2021.*

KEJ

(Fantazija propalog gospodina u hladnoj, gorkoj noći)

Nekad u profinjenosti gudala nalazio sam zanos.
U bljesku zlatnih potpetica na tvrdom pločniku.
Sad vidim
Da je toplina istinsko svojstvo poezije.
O bože, učini manjim
Stari, zvijedama izjedeni pokrivač neba
Da ga omotam oko sebe i počivam ugodno.

*Thomas Ernest Hulme (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
3.decembar 2021.*

JAGUAR

Zijevaju na suncu i dive se buhama svojim majmuni.
Papige krešte ko da gore, il se, ko jeftine cure
Da pažnju posjetioca što orah nosi privuku, šepure.

Tigar i lav mirno leže, od ljenosti umorni,

Nepomični kao sunce. Navoj udava je u vidu
Fosila. Svi ti kavezi praznim se učiniše,
Il smrde na spavače sa slame koja diše.
Mogla bi to biti slika na obdanišnom zidu.

No ko protrči kraj njih dolazi tu gdje stoji
Gomila pred kavezom, i, ko dijete u san,
Opčinjena bulji u jaguara što juri jarosan
Kroz mrak zatvora za svrdlima očiju svojih

Na kratkom gnjevnom fitilju. Ne s čamom – posvema
Oko je zadovoljno slijepo u vatri što je,
Prasak krvi u mozgu u uhu gluvilo je –
Okreće se od rešetki, no za nj kaveza nema

Kao ni za vizionara njegove ćelije:
Njegovo koračanje je divljina slobode:
Pod dugim tiskom te pete valja se svijet,
Preko poda kaveza vidici dohode.

*Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. novembar
2021.*

BOSTONSKI VEČERNJI LIST

Čitaoci *Bostonskog Večernjeg Lista*
Njišu se na vjetru kao polje zrelog žita.

Kad večer u ulici blijedo oživi
U nekim budeći nagone života
A drugim noseći *Bostonski večerniji list*,
Penjem se stepeništem, pozvonim, okrećući se
Umorno, kao kad bi se neko okrenuo da
 klimne zbogom Rošfukou
Kad bi ulica bila vrijeme a on na kraju ulice,
I kažem, "Rođako Harijet evo *Bostonski večernji list*".

*Thomas Stearns Eliot (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26.
novembar 2021.*

USPOMENA

Tvoje ruke, lagan
teret, prebiru pčele
sklonjene mi u kosi, tvoj osmijeh
uz nagib mog obraza. Nadnosiš
se tad nada mnom, zažaren,
iz tebe kulja spremnost,
tajna mi siluje
razum.

Kad si povukao
sebe i čaroliju, kad
mi samo miris tvoje
ljubavi osta među
grudima, tada, tek tada,
sam mogla žudno obujmiti
tvoje prisustvo.

*Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22.
novembar 2021.*

KONJ

Kasno noći jedne dok život stoji i važe,
mjesec odsutan, mrak šapće,
pjevanje mami vidim na cesti siluetu konja

nacrtaog pod svjetlom lampe. Rže, gazi
i vidim da dječak što ga pokušava održati uplašen je.
Dva čovjeka mirnim glasom govore šta da čini.

Crn kao ugljen i divlji konj je i ja stojim trenutak
i gledam kako igra, osjećam čak dovde miris
vrelih života i čežnje. Tek tada plač.

Ylva Gislén (preveo Milorad Pejić), 19. novembar 2021.

255

Za smrt – treba tek malo – vele
Da to ne boli – i da
Jedino se gasne – pomalo –

Zatim – gubi iz vida –

Tamnija Trka – za jedan Dan –
I Flor na Šešir staviš –
Pa krasan sunčev sjaj nam dođe –
Ko pomoć da zaboraviš –

Odsutni – mistični – stvor bi – tih
Što ga vole da nije –
Odavno mogo snom najčvršćim –
Bez premora – da spije –

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. novembar 2021.

GLEČERI

U aerodromskoj hali obučena u tako bezdušno plavu haljinu kao da ju je neko na brzinu utrpao u nju. Sve u nju natrpao i onda zakopčao. I samo pogurao naprijed. Žena upropaštena plavom haljinom.

U velikoj aerodromskoj hali htio sam misliti na propast koja se bliži, na palubu umrljanu krvlju kitova, na glečere koji se tope, na njihov dostojanstveni pad. A sad pored mene čeka na svoj let žena u plavoj haljini. Sluša imena gradova koje najavljuju i po kojima slažu imena drugih gradova neprestano uvećavajući svijet.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 12. novembar 2021.

MADRIGAL

Naslijedio sam jednu mračnu šumu u koju rijetko zalazim. Ali doći će jedan dan kad mrtvi i živi mijenjaju mjesta. Tada će se šuma pokrenuti. Nismo bez nade. Najsuroviji zločini ostaju nerazjašnjeni uprkos zalaganju mnogih policajaca. Na isti način postoji negdje u našim životima jedna velika, nerazjašnjena ljubav. Naslijedio sam mračnu šumu ali danas odlazim u jednu drugu, onu svijetlu. Sve živo što pjeva mota se, maše i gamiže! Proljeće je i zrak je veoma jak. Imam diplomu sa univerziteta zaboravnosti i prazan sam poput košulje na štriku za veš.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 8. novembar 2021.

POSVEĆENO SMRTI

O tebi mislim kao o velikom kralju, hladnom i strogom;
Prijestolje ti nije od zlata već od željeza, kamenovi visoke
dvornice su crni bazaltni blokovi, kao i popločani pod,
S krvlju u uglovima:
Pa ipak, ti si milosrdna; ti si ta za koju trudno radimo,
I poslije određenog vremena daješ nam vječni pokoj.

O tebi mislim kao o malom podmuklom sluzi, ali onom
koji upravlja imanjem
I koji se, blijed i grbav, vuče hodnicima,
Lupkajući na svaka vrata. Ti imaš ključeve riznice.

Ti si sudija na utakmicama i djelitelj odličja. Za tebe
Mladići se znoje i dječaci igraju rata, za tvoju nagradu njih
Vatreni mladi životi: šta mogu zadobiti svojim životima –
Bilo da čame kod kuće ili da krvare na rtovima Azije,
Ili da sabiru kolone brojki ili sudbine Evrope –
Nego vječni pokoj?

Ti sjediš i gledaš ljude kako se bore, i tebi dolaze.
Gledaš kako pobjednici idu kući, i tebi oni dolaze.

Ti imaš sestru zvanu Život, obilatu, podmuklu ženu,
Plavokosu bludnicu, što stalno obećava, i vrlo okrutnu pri tom.
Čak i najpodlije duše shvate poslije izvjesnog
Vremena njene smicalice i lukavstva. Imaš rođaka
po imenu Krist
Kome se ljudi okreću; no ubrzo se svi okrenu tebi.
Tebi zavojevači,
I tebi blijedi sveci. Lavovi pustinje
I orlovi, nebeski plivači, pred noge ti stižu. Atina i Rim
Okrenuše se tebi da te obožavaju; i Amerika će,
u to nema sumnje:
Inteligentni smo i mi; i mi ćemo se okrenuti
i pognuti svoje glave.

*Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5.
novembar 2021.*

JEDRENJE U BIZANTIJUM

I

Za stare ljude nije zemlja ova.
Mladi zagrljeni. Ptice sa drveta –
Taj rod umirući – i pjesma njihova,
Lososov slap, more što od skuše vrije,
Riba, plot il perad hvale cijelog ljeta
Sve što se začinja, rađa se i mrije,
Sve, u vlasti čulne glazbe, zanemari
Spomenike uma što nikad ne stari.

II

Starac je stvar jadna: ritav kaput stoji
Na štapu, sem ako rukama ne pljesne
Duša, i zapoje, i sve jače poje
Za svaku od rita sa haljine mesne;
Ni škole pjevanja nema, tek postoji
Studij spomenika veličine svoje.
Pa prejedrih mora i stigoh, zbog toga
Do Bizantijuma, do grada svetoga.

III

Mudraci, u svetom božjem plamu stali,
Ko u mozaiku zlatnome sa zida,
Izvijte se, nad plam sveti, u spirali,
Naučite moju dušu da zapoje.
Satrijte mi srce; žud ga bolna kida:
Za tu životinju što mre – vezano je
I stog ne zna šta je; okupite mene
Usred majstorije ove vanvremene.

IV

Jednom van prirode, oblik koji stvara
Priroda uzeti neću nikad više,
Već oblik kog grčki zlatari stvoriše
U zlatnu emalju il zlatu kovanu
Da održi budnim dremljivoga cara,
Il da pjevam, smješten na zlačanu granu¹,
Bizantskoj gospodi i damama o tom
Šta prođe, prolazi, ili će biti potom.

William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. novembar 2021.

ULIČNA PJESMA

Nekim ludim čudom idem netaknuta
Među prostom gomilom
Što vrvi pločnikom, ulicom,
I prepire se po dućanima;
Niko da trepne kapkom, da zine
Ili vikne da ovo prijesno meso
Zaudara na mesarsku sataru,
Njegovo srce i utroba vise o kukama
Okrvavljeni dok se goveđi raskoljen kostur
Rasparčava na komade od ubica u bijelim mantilima.

Oh ne, jer ja se šepurim pametno
Kao netom odbjegli idiot,
Kupujući vino, hljeb,
Hrizanteme sa žutim kacigama –
Naoružavajući se najprikladnijim artiklima
Da suzbijem, po svaku cijenu, sumnje
Što ih potiču trnovite ruke, stopala, glava
I ta golema rana
Prosipajući crvenilo
Sa oderane slabine.

Čak i dok svaki moj povrijeđeni kraj živca
Ćurliče svoju bol
Iznad dosega uha šetačevog,
Ja, možda, kao posmrtnim zvonom ućutkana
tvojim odsustvom,
Jedina mogu čuti
Sunčev sprženi vrisak
Svaki pad i prasak
Opustošene zvijezde,
I, gluplja od svake guske,
Ovog napuklog svijeta neprestano brbljanje
i siktanje.

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. oktobar 2021.

NEZNANI GRAĐANIN

*(Ovaj Mermerni Spomenik
Podigla je Država)*

Protiv njega – Statistički Ured je našao –
Nije podnesena ni jedna zvanična tužba,
I saglasna su izvješća o tom kako se ponašao
Da je bio svetac u modernom smislu te riječi van mode,
Jer sve što je činio bila je Velikoj Zajednici služba
Izuzev u Ratu sve do dana kad u penziju ode
Radio je u tvornici i nije otpuštan sve te godine duge
Već je zadovoljavao svoje gazde, Komp. Fudž motora,
Ali nije bio štrajkolomac, ni čudnih nazora,
Jer plaćao je članarinu, po izvješću njegove Udruge
(Naše izvješće o Udrugi kaže da mu je bilo solidno stanje)
Bio je, kako nalaze Socijalno Psihološki radnici naši,
Omiljen među drugovima, i uz to naklonjen čaši.
Štampa je u njemu vidjela kupca novina svakidanjeg
I da je uvijek normalno reagovao na oglase,
Polise na njegovo ime svjedoče da je imao puno osiguranje,
Jednom je bio u bolnici i izašao izliječen što iz
Zdravstvene liste zna
se.

I centri za istraživanje proizvodnje i visokog standarda tvrde da je bio
Sasvim svjestan prednosti Kupovanja na Otplatu
I imao sve što Modernom Čovjeku ne gine,
Auto, firžider, fonograf i radio.
Zadovoljni su naši ispitivači Javnoga Mnjenja
Što je mislio ispravno u svako doba godine –
U miru bio je za mir, kad je rat, bio je u ratu.
Bio je oženjen i djecu dodao rastu populacije:
Njin broj, kaže naš Eugeničar, odgovara roditeljima tog pokoljenja,
A naši učitelji izvještavaju da im se nikad u posao pleo nije.

Je li bio slobodan? Je li bio sretan? Upit je besmislen –
Da nešto ne bješe u redu, jamačno čulo bi se.

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25.
oktobar 2021.*

SVAKA BILJKA ZNA MLIJEKO SVOJE ZEMLJE

Zemlja daruje oganj, čovjek mač.
– Kuće koje se podsmijevaju nebesima,

gordo željezo, besramni kamen –
Praznični je dan na posljednjoj stanici metra,
sjedim na betonskoj klupi i gledam djecu
kako lupkajući drvenim mačevima
o rebra plotu prate svoju pjesmu.
S vremena na vrijeme zabubnja vjetar na teniskom terenu
i glas mikrofona javlja imena pobjednika.
Ko je pobjednik, ko je poraženi?
Ko je pobjednik, ko je poraženi današnjeg dana?

– Mlada žena mi nudi da kupim buket ruža:
„Iz dobre zemlje su, gospodine.“

Jiří Kolář (preveo Adin Ljuca), 22. oktobar 2021.

UMIROVLJENI KONJI

Oko ih jedva razaznati može
U hladnoj sjenci gdje sklonjeni su,
Dok im vjetar ne razmrši rep i grivu;
Zatim jedan pase travu i hoda okolo;
– Drugi se čini da osmatra –
I stoji opet anonimno

No prije petnaest godina, možda
Dva tuceta utrka a bješe dovoljno
Da ih ovjekovječi: mutna popodneva
Pehara i Uloga i Hendikepa,
S kojim su im imena umjetno združena
Da ukrase izbljedjele, klasične june –

Svila na startu: spram neba
Brojevi i suncobrani: vani,
Eskadrile praznih kola, i vrućina,
I razbacano staklo: onda dug uzvik
Što neutišan lebdi dok ne splasne
U stupcima s najnovijim vijestima na ulici.

Da li im sjećanja muče uši poput muha?
Oni tresu glavama. Suton puni sjenke.
Ljeto za ljetom svi se iskradaju,
Startne kapije, gomila i povici –
Sve osim neuznemiravajućih livada.
U zbornicima, njihova imena žive; oni su

Zaboravili svoja imena i stoje mirno,
Ili kaskaju za onim što mora da je radost,
A nikakav dvogled ih više ne prati do cilja,
Nit radoznala proricanja štoperice:
Jedino konjušar, i konjušarev momak,
S uzdama uveče dolaze.

*Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18.
oktobar 2021.*

MISTERIJA

Svako dotrajalo ljudsko lice priča je za sebe.
I velika misterija za mene kojem je prebiranje
po živim maskama isto što i kopanje po
arheološkim nalazištima. Duboko pod borama
kao pod naborima pješčanih dina zatrpani su
odgovori na pitanja da li ožiljak na bradi je
od mača il od brijča, krater nad usnom je li od
gelera ili od ujeda strasti.

Oči, naprotiv, nemaju sjećanje. Iz njih gleda
nepodmitljiva budućnost, potpuno isti očaj
bića anonimnog kao i u onog što vazda išlo
je uz bok pobjednika. Misterija razočarenja!
Iz očiju čovjeka koji izlazi iz života probija
potištenost kao da izlazi iz ostave pretrpane
svim i svačim, u kojoj upravo nije našao nešto
što je tražio.

Milorad Pejić, 15. oktobar 2021.

NASAMO

Premda doba godišnje poče svoje
Duge izreke mraka da zbori,
još tjedan cijeli se kostriješi zlatom
ariša granje što nagore svinuto je,

Potom tu vrba tek ostane
Vedrim uzvikom da se glasa,
Klonuše njene, krašene tankim
Lišćem, krivim i žutim, grane,

Dok zima što sve odveza
Prvim naletom vjetra i huke,
Ne raznese po snježnoj kori
Mnošto palih im parenteza.

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. oktobar 2021.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1906

1906. Vrijeme na mjestu voljno stoji.
Frojd, što jedno zajedničko slovo sa svojim
predmetom ima, bogati knjižni raf nam u kući,
stoljeće za samo sebe pripremajući.
Evropljani su, sve u svemu, mnogo bolji postali
jedni prema drugima: u Africi. Ali
Kaiser laže kad pitaju za rast njegove mornarice,
Japaneri, iz nekog razloga, željeznice
svoje nacionaliziraju, za postojanje čije
niko, sem šake špijuna, znao nije.
Duž istih, od gvožđa livenog, recimo tako,
linija, koje sličje sa Aaronovu štakom,
tunel Simplon je otvoren da pred oči
pušenje non-stop vis-à-vis naglo ti iskoči.
Uz to, uljuđen svijet šalje osude same
noćnoj smjeni (samo u tvornicama), za dame.
Prvi ministri igraju skake stalno
u Rusiji, ko da su u kristalnoj
kugli vidjeli da u budućnosti mjesta
za ovu vrstu skokova sasvim nesta.
“Pardon”, oprezno francuska vlada veli
kapetanu Dreyfusu koji, Židov bezbeli,
za veleizdaju opužen, odleža deset godina.
No, ova distinkcija između Jevrejina
i zatvora na proročansku ne liči.
Kratku aferu imaju SAD vojnici
s ostrvom Kubom: njihovo prvo tête-à-tête.
Paule Césanne umro. Rođen Samuel Beckett.

Čovjek godine je Herr von Pirquet.
Bode ko pčela. Van sebe,
ubod vrišti poput bolesne princ-Hamletove papige:
TB ili ne TB.

(Dr Clemens von Pirquet)

“Što u vas zove se osip, alergija zove se u me.
Daću vam analogiju; kad god vas oblije rumen,
to kaže da ste odveć podložni jezivom nečem,
skarednom, antiseptičnom, i teško da vas izliječe.
To je, ugrubo, načelo što mi iglom upravlja.
Ko dokaz da ste nepobjedni, malo bola se javlja;
ona ubire ruže u cvatu s vaših blijedih lica,
i ispituje tuberkulozu s njihovih latica!”

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. oktobar 2021.

ANĐEO NADE I KALENDARA

Anđele nade i kalendara, znadeš li očaj?
Tu rupu u kojoj se uspužem s maramica kutijom punom,
tu rupu gdje plamen-žena za stolac vezana je,
tu rupu gdje kožni ljudi zavrću svojom šijom,
gdje more se u jezerce urina pretvori. Ne mjesto
da se opereš niti da morskih bića vidiš komešanje.

U ovoj rupi svakog dana vapije tvoja mati.
Tvoj otac jede kolač i kopa grob njezin. Ona
rupa gdje tvoja beba davi se. Glina su usta ti.
Tvoje su oči od stakla. Lome se. Nisi smiona.
Sama ko pas u štenari. Na šakama ti izbijaju zapaljeni
čirevi. Ruke su ti isjekli i remenjem od žice ih vezali.

Tvoj glas je tamo negdje. Čudan glas ti je.
Ovdje nema molitve. Ovdje promjene nije.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. oktobar 2021.

TOPLINA I STUDEN

Sumrak koji se ledi zatvara se
I na sporu zamku čeličnu podsjeća
Nad stablima, cestama, brdima i svime
Što ne može više da osjeća.
No kao planeta u svome nebu

Šaran je u svojoj dubini
I poput kruha u pećnici
Jazavac je u posteljini.
Leptir je u svojoj mumiji kao
U svojoj kutiji violina.
Poput lutke u svojoj čipki
U svome perju je buljina.

Sumrak koji se ledi
Ko matica je zašrafljena
Čvrsto na zvjezdanome
Avionu noći što lebdi.
No pastrva je u svojoj rupi
Kao u spavaču smijuljenje.
Zec luta niz cestu kao
Sve dublje korijenje.
Kao sjemenje suncokreta
Puž suhi u šupi je
Poput sata je na svojoj kuli
Sova blijeda na stubu kapije.

Mjesečina zamrzava kudrav svijet
Poput mamuta u ledu –
Prošlost i budućnost su laloka
Čeličnoga poroka.
Ali bakalar u jakoj plimi
Poput ključa je u torbici.
Jelen je na vjetrom ogoljelom brdu
Ko smiješci na njegovateljici.
Muhe iza žbuke poput
Izgubljenih nota za ples su.
Vrapci u gustome bršljanu
Poput novca u svinji jesu.

Takav mraz
Slabašan mjesec
Pamet izgubio je.

Zvijezda pada.

U snu se prevrću kao
Volovi na ražnjevima
Seljaci što se znoje.

*Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. oktobar
2021.*

TVRĐE OD GRANITA

Šteta je što će udarni valovi
Sadašnje eksplozije stanovništva morati i dovde da doguraju.
Oni će zacijelo za jedan vijek
Pojesti staro drveće što ga posadih i razvaliti moju
Kamenu gradnju: Samo će možda mala kula ostati neko vrijeme.
To i nešto stihova. Čudno je da je cvjetno-meki stih
Ponekad tvrđi od granita, čvršći od čeličnog
Kabla, življi od života.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. septembar 2021.

OLUJA

Najednom nabasa putnik namjernik ovdje na stari,
džinovski hrast, nalik okamenjenom losu
sa kilometarskom krunom naspram crnozelene tvrđave
septembarskog mora.

Sjeverna oluja. Doba kad dozrijevaju grozdovi
jarebike. Budan u mraku čuje kopita
sazvježđa u njihovim štalama
visoko iznad krošnje.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 24. septembar 2021.

396

Ima životna smalaksalost
Neminovnija i od Bola –
Nasljednik Bola – Kada Duša
Otpatila je što je mogla –

Pospanost – svud se raspršila –
Mutnoća nalik na maglicu
Obvija Svijest – kao Para
Što izbrisati zna Liticu.

Hirurg – pred bolom – ne blijedi

Ponašanje mu ozbiljno – ali
Reci mu da Stvor što tu leži
Osjećati prestade – žalim –

On reći će – za vještinu je
Kasno – od njega Moćniji je –
Stvar obavio – prije njega –
Tu života više nije.

*Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20.
septembar 2021.*

ODBIJANJE

Voljeni,
U kojim sam drugim životima ili zemljama
Znala tvoje usne,
Tvoje ruke,
Tvoj smijeh hrabri
Bezočni,
Ti slatki ispadi koje
Ja obožavam.
Kakva je izvjesnost
Da ćemo se ponovno sastati,
U nekim drugim svjetovima.
U budućnosti bez datuma.
Prkosim žurbi svoga tijela.
Bez obećanja
Još jednog slatkog susreta
Neću se udostojiti da umrem.

*Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17.
septembar 2021.*

PAZARNI DAN

Pijaca, puna bijelog, blještavog sunčevoga
Svjetla, sjenama je prošarana i poprskana.
Dvostruki redovi trgovačkih tezgi, a na
Njima mamna ponuda obloga i zlatnoga
Voća. Jutarnji zrak umilno miriše zrenjem,
S pločnika krošnje, od pletera, prepunjene,
U zjapu: plave šljive prelivaju se studene.

Pijaca sja se, razmeće, tutnji joj umijenje
Brižno. Katedrala, na sjeveru se, veličanstvena,
S kipovljem i potpornjima, diže put udaljena
Neba s dva svoja tornja šiljata. Iznenada –
Kroz lučni portal se bruhanje orgulja javi,
Zvuk im pobjedan u bremenitoj plimi pada
Na pijacu i vibrantnom harmonijom ju plavi.

Robert Lowell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. septembar 2021.

VJENČANI PRSTEN

Moj vjenčani prsten leži u korpi
kao na dnu zdenca.
Ništa neće doći da pomogne upecati ga
i staviti na moj prst ponovo.
Leži
Među ključevima od napuštenih kuća,
ekserima što čekaju da ih se potraži i zakuca
u neki zid
telefonskim brojevima bez imena,
spajalicama bez svrhe.

Ne može biti ni poklonjen
zbog straha da će donijeti nesreću.

Ne može biti prodan
jer brak je bio dobar u svoje
vrijeme, mada je to vrijeme prošlo.

Može li kakav majstor
ukucati u njega sjajno drago kamenje,
pretvoriti ga u blještav kolut koji niko neće
dovesti u vezu sa svečanim zarukama ili datim obećanjima
čije im ispunjenje život neće dozvoliti? Pretvoriti ga
u prost poklon koji mogu dati iz prijateljstva?

Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. septembar 2021.

RUSKA POLUTAMA

U prostoriji je poslijepodnevna polutama koju nazivam ruskom: kad upališ
svjetlo, ne vidiš bolje. Ploča stola se sjaji, likovi okolo tamne. Nije bitno piju
li ili ne, ali bit će da piju. Govore po sjećanju. Upravo sad o smrti.

Oprezno izlazim vani. Odjednom otkrivam da znam put do litica. Tamo raste još samo narandžasti lišaj na oštrom kamenju. Narandžaste fleke liče na nepoznatu bolest koju smo oboje nekoć zajedno odbolovali.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 6. septembar 2021.

REKVIJEM

Da umrem – neki dan mi se ote –
Niko reć neće: "Kakve sramote!
Tako mlad, buđaše nadanja mnoga –
Dubina bezmjerna!" Umjesto toga,

Slijeganje ramena i suve će
Oči smrt moja kasna da sreće.
Opšta reakcija znana mi je:
"Mišljah da davno taj umrije".

Jer život je otrcana jedna izlika,
A smrt je zbiljska, mračna, velika.
Nigdje se potres njen zabilježiti
Neće do tamo gdje će se zbiti.

John Updike (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. septembar 2021.

RIJEČI KOJE SAM SLUČAJNO ČULA PREKO TELEFONA

O blato, blato, kako tečno! –
Gusto kao strana kafa, i sa tromim pulsom.
Govori, govori! Ko je to?
To je puls crijeva, ljubitelj probavljivih stvari.
To je on što ostvari te slogove.

Šta znače te riječi, te riječi?
Prskaju kao blato.
O bože, kako ću ikad očistiti stalak za telefon.
Nadiru iz slušalice kroz bezbroj rupica, traže slušaoca.
Je li on tu?

Sad soba je sva bijesno šištanje. Instrument
Povlači svoje ticalo.
Ali okot se cijedi u moje srce. Plodan je.

Lijevak za blato, lijevak za blato –
Prevelik si. Moraju te vratiti!

*Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. august
2021.*

NAPLAVLJENO DRVLJE

U šumi ti ostaci nekoć su morali znati
Užitak postepenog rasta,
Dok sada, odbačeni ovdje kao šljaka na stari
Stroj tuge su nalik;

Mora da potvrđivali su godišnjim rasteanjem
Najprisnije svoje biće,
Znajući samo svoju prirodu, da bi je
Do lista dotjerali.

Recimo, samovanje im, zbog sedam gradova
I rata, uzeto je,
Istresali su ih u jarbole ili u veslo
I dasku obradili,

Onda dugo i k izgubljenim ciljevima ploveći, vodom
Bez dna treseni, svoje
Lađe su dobro služili dok nisu razmrskani
I potopljeni bili.

I njina jedinstvenost kroz velike opšte vode
Iza tog plutaše
I u svem tom dubokom obuhvatu nikad
Ne rastvori ih ništa;

Već bijahu oblikovani i tečno griženi vala tlakom
Koji sve veći bijaše
Uz čvornovatih vrtloga i splet plima
Sudejstvo vješto,

Doneseni na kraju tamo gdje vali trešte i biju
U zemljin rub stakleni,
Srebrno zvonili su kamenjem kad ih more
Baci i natrag krene,

Ko čudne krune i žezla ovdje se na pijesku
Zlatnome čine meni,

Izvitopereni, suhi, ali sa ljepotom
Savršenstva zarađenog.

U doba neprestanih suhих abdiciranja
I vlažnih sukrovnji, mora
Bit zgodno za znamenje uzet ih, to znakovlje
Kraljevski razborito

Što dopluta u propast bezdomnu, po dugoj vrtnji
Na strugu sviju mora,
I svem uprkos sva gusta i samobitna vlakna
Sačuvalo je pri tom.

*Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. august
2021.*

PRIBLIŽIH SE USTIMA

Približih usta
Tekućoj vodi:
Tecite na sjever, tecite na jug,
Nije važno,
Nije ljubav to što ćete naći.

Rekoh vjetru:
On odnese moje riječi:
Nije ljubav to što ćete naći,
Jedino ptice blistava jezika,
Jedino mjesec bez doma.

Nije ljubav to što ćete naći:
Nemate udova
Da vape za mirom, nemate duha
Da drhti s anđelima,
Nemate smrti da dođe.

*Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. august
2021.*

KRVAVI GOSPODAR

Nije loše. Neka se igraju.
Nek topovi laju i avion-bombarder

Govori svoje grdne blasfemije.
Nije loše, krajnje je vrijeme,
Golo nasilje još je gospodar svih vrijednosti svijeta.

Šta drugo doli vučji zub izdjelja tako fino
Hitre udove antilope?
Šta drugo doli strah okrili ptice, a glad
Ukrasi onakvim očima glavu velikog jastreba kokošara?
Nasilje je gospodar svih vrijednosti svijeta.

Ko bi se sjetio Heleninog lica
Bez onog strašnog aureola kopalja?
Ko uobličiti Hrista doli Herod i Cezar,
Okrutne i krvave pobjede Cezarove?
Nasilje, gospodar svih vrijednosti svijeta.

Nikad ne plači, neka se igraju,
Staro nasilje još nije prestaro da začne nove vrijednosti.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. august 2021.

KLAVIR

Tiho, u sumrak, žena pjeva mi, odvođeći
U davna ljeta me: vidim dijete što sjedeći
Pod klavirom, u buci žica zvonkih, stišće te malene
I čvrste noge majke, dok pjeva nasmiješene.

Uprkos meni, potajna vlast pjesme natrag mami
Dok srce mi ne zaplače da starim pripadam
Nedjeljnim večerima doma: vani su ciče,
I himne u toploj sobi, s klavirom ko vodičem.

No kasno je pjevačica da prasne u vikanje
Appassionata na velikom crnom klaviru. Sjanje
Dječjih dana me obuže, sjećanje preplavi muškost
Moga odraslog doba, i ko dijete za prošlim plačem.

David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. august 2021.

IZABRANOM PREDSJEDNIKU

Pope se na goru. Na vrhu njenom,
s gorom i usponom je svršeno.
Vršak je – penjač gdje otkrije
da najveći mu korak ljudski nije.

Gord na vještinu i moć svede
ti stojiš tamo slikan i sleđen
međ nama od kojih vrtnju u glavi
dobi i škripca gdje zaglavi.

Pa digni logor i ručaj minut
prije no što kreneš lavinu
novih poreza: njen svaki cenat
mjeriće brzinu tvog slaženja.

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. august 2021.

ŽETVENI MJESEC

Mjesec plameno-crven, mjesec žetveni tu je,
Kotrlja se dilj bregova, i meko poskakuje
Nalik na velike balone,
Dok ne uzleti i prema gore tone
Da leži na dnu neba, kao španjolski zlatnik.
Mjesec se žetveni vraća,
Tutnjeći blago u nebesima, poput fagota.
I zemlja svu noć, kao duboki bubanj, odvraća

Pa ljudi ne mogu da spiju,
Pa idu tamo gdje hrastovi i brijestovi bdiju
Klečeći, u religioznoj šutnji.
Mjesec se žetveni vraća!

I oči svih krava na mjesečini i ovaca sviju
Zure u nj gore, okamenjeno, a on buja
Puneći nebo, kao da je vreo, i jedri
Sve bliže, kao kraj svijeta.

Dok zlatna polja guste pšenice
Viču 'Zreli smo, žanjite nas!' a rijeke
Znoje se od taljenja brda.

Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. august 2021.

AHILOV ŠTIT

Preko ramena mu njen pogled
Potraži lozu, stabla maslinova,
Napredne gradove od mramora
I lađe sred divljih mora,
Al tamo na sjaju kovine
Mjesto toga ruka mu skova
Predjel vještačke divljine
I nebo kao od olova.

Polje bez lica, smeđe, ogoljelo,
Ni travke, ni znaka od naselja kojeg,
Nigdje da sjedneš, ničega za jelo,
Ipak, skupljene u pustoši, stoje
Neshvatljive mase, milion očiju
I milion je čizama postrojen,
Znak čekajući – otuda muk sviju.

Iz vazduha je, bez lica glas jedan,
Suh i ravan ko to mjesto, statistikom
Dokazuje neka stvar da je pravedna:
Nit je razgaljen, nit raspravlja iko;
Čete su, oblakom praha obvijene,
Stupale, istrajne u vjeri, logikom
Čijom će drugdje biti uništene.

Preko ramena mu njen pogled
Sa vijenicima cvjetnim junice
I pobožne obrede potraži,
I žrtvovanje i napitnice,
Al tamo na sjajnoj kovini
Gdje žrtvenik bi trebalo da je
Sasvim drukčiji prizor vidje
Pod kovačkoga ognja sjajem:

Bodljivavu žicu oko mjesta, što je
Proizvoljno, čame zvaničnici (zbija
Šale jedan), straže na žegi se znoje,
Spolja priprosti pošteni puk zija,
Ni niko ne zbori, niti se micaše
Kada uvedoše njih, blijedo troje,

I za pobijena tri koca vezaše.

Moć i veličina svijeta ovoga,
Sve sa težinom, jednakom uvijek,
U ruci je drugih; oni – mali, stoga
Bez nade u pomoć, koja stigla nije:
Dušman uradi što htje; njen sram ono
Bješe što najgori žele; nesta ponos,
I, svak, prije puti, ko čovjek umrije.

Preko ramena mu njen pogled
Potraži atlete što se nadmeću,
Muškarce i žene što u plesu
Svoje udove skladne kreću,
Živo i življe, uz glazbu, ali
Njegova ruka ne postavi
Na sjaju štita za ples podijum
Već polje što ga korov davi.

Sam i bez cilja, ritav deran luta
Tom pustoši, ptica u sigurnost lijeće
Od kamena mu izvrsno hitnuta:
Što su silovane cure, a dva trećeg
Zboli, aksiomi su za nj što čuo nije
Za svijet gdje drže riječ, il s nesreće
Kad plačeš, da i drugi suze lije.

Tankoust oružar Hefest
Odhrama nekud. Tetidi
Blještavih grudi krik se
Prepasti ote, jer vidi
Šta stvori bog da ugodi
Ljudomori, srce čije
Gvožđe je, jakom Ahilu
Kom dugo živjeti nije.

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6.
august 2021.*

ZUBI AJKULA

Sve ima nešto tišine.
Buka dobija svoj začim iz malih
ajkulinim zubima nalik odlomaka
odmora upecanih među njima. Sat u gradu

sadrži možda minutu tih
ostataka vremena kad tišina
kraljuje, zbijena i opasna
kao ajkula. Ponekad djelić
repa ili peraja još se može oćutjeti u parkovima.

Kay Ryan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. august 2021.

VELIKA ZAGONETKA

Smrt se naginje
nadamnom, šahovski problem.
I ima rješenje.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 30. jul 2021.

ŠTO HLADNIJI ZRAK

Savršeno ona cilja i zadivljen biti
moraš tom lovicom zimskog zraka čije
precizno oružje ne treba nišana,
jer lovina sigurna joj je
svuda, hitac joj je tačan. Među nama
tek poneki bi mogli isto učiniti.

Kao kreda bijele ptice ili čamci stoje spokojno
umanjujući njezine šanse promašaja;
galerija zraka označi jednako
usku galeriju njenoga gledanja.
Središte cilja u njenom oku
istovremeno je i meta i htijenje.

Vrijeme u džepu, glasno joj otkucava
na jednoj sekundi staloj. S vremenom
ni s okolnošću ona se savjetovat spremna nije.
Poziva se na ozračje za sve učinjeno.
(Upravo ovaj je sat što pada kasnije
u zvona i točkove oblaka i listova).

Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26. jul 2021.

ANNA KOJA JE BILA LUDA

Anne koja je bila luda,
Imam nož pod pazuhom.
Kad stojim na vrhovima prstiju, otkucavam poruke.
Jesam li ja neka vrsta zaraze?
Jesam li te ja otjerala u ludilo?
Jesam li ja upropastila zvuke?
Jesam li ti ja rekla da izađeš kroz prozor?
Oprosti. Oprosti.
Ne reci da jesam.
Ne reci.
Reci.

Govori Marijine riječi u naš jastuk.
Uzmi mene, dvanaestogodišnjakinju štrkljastu
u svoje utonulo krilo.
Šapući kao ljutić.
Jedi me. Jedi me kao kremast puding.
Uzmi me unutra.
Uzmi me.
Uzmi.

Daj mi izvještaj o stanju moje duše.
Daj mi kompletno izvješće o mojim postupcima.
Dodaj mi cvijet zvani Jack-u-propovijedaonici i pusti me
da prisluškujem.
Stavi me u uzengije i uvedi grupu turista.
Nabroji moje grijehе na listi namirnica i pusti me
da ih pokupujem.
Jesam li te ja izludjela?
Jesam li ti ja pojačala zvuk u slušalici i pustila sirenu kroz nju?
Jesam li otvorila vrata brkatom psihijatru
koji te odvukao napolje kao zlatnu dvokolicu?
Jesam li te ja izludjela?
Iz groba mi piši, Anna!
Ti nisi ništa osim pepeo, ali ipak
uzmi pero Parker koje sam ti dala.
Piši mi.
Piši.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. jul 2021.

BITNE STVARI

(Razgovor s jednim Hrvatom)

'Pogledah u svoje Šekspire i rekoh NE!
Pogledah u svojeg Sartre, koje često čitam
Uz svjetlost svijeće i ne mogoh ih tako pustiti
Čak ni u ovo vrijeme teške oskudice.

Zato što je bio fašista kao naši četnički dušmani
Oklijevah neko vrijeme sa svojim Célinima...
Ali on je takav ozbiljan stilista, pa izabrah
Das Kapital da skuham svoj AID grah u konzervi!'

Sarajevo

20. septembra 1995.

Tony Harrison (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. jul 2021.

LJUBAVNICI NA ARANU

Vječni vali, sjajni, što čiste, zrcalo razbito,
Dođoše bljeskajući okolo, na stijenje,
Dođoše iskreći, čisteći iz Amerika, i to

Da zaposjednu Aran. Ili je Aran dojurio
Širokim rukama stijena da obgrli plimu koja
Predade sa osekom se, sa treskom što tih je bio?

Odredi li more zemlju, il zemlja more? Izvući
Svako je moglo novo značenje iz sudaranja vala.
More se na zemlju do punog identiteta sruči.

Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. jul 2021.

KAD DOĐEŠ

Kad mi dođeš, nepozvan,
Pokazujući na
Davnašnje sobe,
Gdje sjećanja počivaju.

Nudeći mi, kao djetetu, tavan,
Skup danā suviše malobrojnih.
Drangulije ukradenih poljubaca.
Tričarije posuđenih ljubavi.
Kovčege tajnih riječi,

Ja plačem.

Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. jul 2021.

DOGAĐAJ

Ko pregršt zrnja što natrag doleti k ruci, cio
Krajolik malih i crnih ptica, koje dalekom
Jugu k.ne, kao po komandi nekoj se skupio
Najednom u zraku, i najednom nestane
U nesmotrenom jednodušnom pristanku nekom
Sa blijedog drveća i polja gdje se stane.

Šta je pojedinačna stvar jedna? One minu
Ko pijan otisak prsta dilj neba toga!
Ja dajem svojoj duši takovu sliku njinu
dok one, odbijajući da budu uhvaćene
U mreže i u krletke mišljenja moga
Ili u jedinstveno viđenje moje zjene,

Ne sunu uvis, postor ne slude i izlome
Svojim razilascima i svaka ne potone
U nevid, a ostave mene na mjestu tome
Da oblikujem ove slike kako bi ostale:
U međuvremenu, u nekoj svojoj formaciji me one
I dalje čine da letim, i misli su mi krale.

Od ptica i od sebe samoga u sreći,
Spuštam ih na papir i slobodu im dajem.
To činim riječima i porazom riječi,
Niz iznenadne vidike zaludnih kušanja,
Vidljivo za trenutak letimičan
S kakvim namjerama protivnim svijet je sanjan.

Richard Wilbur (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. jul 2021.

NEĆEŠ OČAJAVATI

Nećeš očajavati
Zato što sam te napustio
I odbacio tvoju ljubav;
Ima ljubav od moje veća
Koja te može utješiti
I taći te nježnijim rukama.
Ja nisam više
Prijateljstvo i ljepota za tebe;
Tvoje tijelo me ne veseli,
Ni sjaj tvoje crne kose,
Ali nisam te unizio;
Bićeš opet nježno zagrljena
I umirena blagim suzama;
Bićeš dovoljno voljena.

Stevie Smith (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. jul 2021.

NIHILIST KAO JUNAK

“Svi naši francuski pjesnici mogu oblikovati nadahnut stih;
ko je napisao šest prihvatljivih zaredom?”
rekao je Paul Valéry. To je bio sretan dan za Sotonu...
Želim riječi što su ko okačeno meso živog junca,
ali hladni plamen od staniola liže metalnu kladu,
lijepa nepromjenljiva vatra djetinjstva
izdaje monotoniju vizije...

Život se po definiciji rađa na promjeni,
svake sezone mi odbacujemo nova auta i ratove i žene.
Ali pokašto, kad sam bolestan ili osjetljiv,
stisnuti plamen moje šibice postaje nepromjenjiva zelen,
Stabljika kukuruza u zelenim resama i bradatim sjemenom...
Nihilist želi da živi u svijetu kakav jeste
a da ipak pogledom vječna brda ruši.

Robert Lowell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. jul 2021.

PRORICANJE SUDBINE

Ići ćeš na put dug i, kad spiš
Na čudnom logu svojem,

Crna djevojka ljubiće te
Nježno kao grud što je
Noćne ptice što sletje da bi
Gnijezdo pokrila svoje.

Tvoja će usta da pokrije
Da ne bi, uspomeno,
Viknula licu nagnutom joj
Znajući: isto je njeno
I onog što je davno umro
Pod drugim imenom.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28. jun 2021.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1905

1905. Japan, u vijestima.
Što znači da stoljeće ima
početi. Dok vijek ruskih drednota
Japan svodi na ništicu, ta nota
kaže *urbi et orbi* da nije sklon busiji
u zavjetrini geografije. Puk, čiji
prazni stomaci krče, na ulice kreće
u Petrogradu. Ali se vratiti neće
kući, jer Kozak duge ulice obožava.
U Latviji prodavač Singerovih za šice sprava
još jedne kćeri će dočekati
dolazak: ona će biti moja mati.
U Španiji, nesvjestan ovog vještoga trika,
svoga *Dječka sa lulom* u plavom slika
Pablo Picasso. Dok nijanse plave boje,
Švedi i Norvežani, kidaju veze svoje
i Norveška postaje nezavisna; ali je to
nedovoljno da bi postala brinetom.
A glede stvari što zvuče na dosta čudan način,
E se sa MC izjednači
kod Alberta Einsteina, fovisti u te dane
(*les Fauves* su u Francuza zvjeri neobuzdane)
puštaju sa uzice Henri Matissea sred Pariza.
Posvuda lovorike bere Franz Lehar iza
izvedbi *Vesele udovice*. Plus Transvaal ustav
dobija: "jamama" zovu ga domorodačka usta.
I Greta Garbo se rađa i *la belle dame
sans merci*. I neonske reklame.

Čovjek godine, evidencija kazuje meni,
nije Strindberg ni H.G. Wells, nije ni
Albert Schweitzer ni Oscar Wilde: po imenu
njegovu izum vlastit mu baca sjenu.

(Kamuflaža)

“Ja sam ono čime se gospoda kiti
u polju kad se boje da će ih ubiti.
Zovem se kamuflaža. Svako biće se osjeća
sigurnije, bliže Prirodi, mene noseć. A
od zelenila njenog zjenica vašega
snajperistu zaboli. Eto zbog čega
šume su i bare. Ruho sam planete same:
francuski kroj je kao božanski za me”.

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25.
jun 2021.*

NEGDJE GDJE NIKAD NE PUTOVAH, RADO VAN

negdje gdje nikad ne putovah, rado van
svakog iskustva, tvoje oči imaju svoju tišinu:
u tvom najkrhkijem pokretu ima stvari koje me prekrivaju,
ili koje ja ne mogu dodirnuti jer su previše blizu

i najnezatniji tvoj pogled će me lako razotkriti
mada sam se pokrio prstima,
ti me uvijek otvaraš lat po lat kao što Proljeće otvara
(dirajući vješto, misteriozno) svoju prvu ružu

ili ako ti je želja da mi budeš blizu, ja i
moj život zatvorićemo se, nenadno,
kao kad srce tog cvijeta zamišlja kako se
snijeg pažljivo svuda spušta;

Ništa od onog što opažamo u ovom svijetu nije jednako
silini tvoje goleme krhkosti: tvoje me tkanje
privlači bojom njenih zemalja,
stvarajući smrt svakim dahom i zauvijek

(ne znam šta je u tebi što čas zatvara, čas
otvara; jedino nešto u meni razumije
da je dublji nego sve ruže tvojih očiju glas)
ni u kog, ni u kiše čak, tako malenih ruku nije

*Edward Estlin Cummings (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
21. jun 2021.*

SIN

Dabome da je pisao!
Napisao je SMS.
Poslao poruku.
Kune se.
Što nije stigla, nije njegova krivica.
Tu je negdje,
valjda još uvijek putuje.
SMS, da se ne brinemo.
SMS, koja sve objašnjava.
I grli.
Kune se.
SMS, opširna kao evanđelje.
Možda će ipak stići
u neočekivanom trenu –
divna SMS.
Mobitel plavičasto zasvijetli,
kao sveti kamen
na kraju svijeta.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 18. jun 2021.

UNUKA

A ovo je portret moje unuke Une
Kad joj je bilo dvije godine: vanredan slikar,
Savršena sličnost: ništa od trikova i modernizma,
Ništa od slikarovog nametanja vlastite umjetnosti u sliku,
Već prosta i istinita. Ona stoji na čistini među drvećem s mirnom dragom
Plavog okeana iza nje. Tačno je tako izgledala tada,
Sa zaboravljenim cvijetom u ruci, s onim velikim plavim očima
Koje kao da bi nešto upitale.

Sad joj je pet godina
I našla je sebe; ona više ne pita već zapovijeda,
Slatka i žestoke naravi; ona njena svijetloriđa kosa
Upaljač je za eksplozije. Kad joj bude osamnaest
Ja više neću biti tu. Nadam se da će naći svoje prirodne elemente,

Smijeh i silu; a u mirnijim trenucima
Ljepotu stvari – ljepotu vanljudskih stvari,
Bez kojih smo svi mi izgubljeni. Nadam se da će naći
Moćnu zaštitu i nekog čovjeka poput jastreba da je zakloni.

*Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14.
jun 2021.*

SEDAM ŽALOSTI

Prva žalost jeseni
Jest sporo zbogom
Vrta što stoji tako dugo u veče –
Smeđa makova glava,
Stabljika ljiljana,
I dalje se ne može ići.

Druga žalost
Jesu prazne noge
Fazana koji visi s kuke sa svojom braćom.
Šumoviti kraj zlatan
Sabijen je u perje
Sa glavom u torbi.

A treća žalost
Jest sporo zbogom
Sunca koje je okupilo ptice i koje okuplja
Trenutke večeri,
Zlatnu i svetu
Osnovu slike.

Četvrta žalost
Jest pocrnjeli ribnjak
Ruševni i potonuli grad vodeni
Palača buba,
Katakombe
Vilinog konjica.

A peta žalost
Jest sporo zbogom
Šumovitoga kraja koji tiho napušta svoj logor.
Jednog dana je nestao.
Samo je ostavio nered
Drva za ogrjev, motke za šatore.

A šesta žalost
Jest lisičja žalost
Radost lovca, radost pasa,
Kopita koja tuku
Dok zemlja ne zatvori svoje uho
Za lisičju molitvu.

A sedma žalost
Jest sporo zbogom
Lica sa svojim borama koje gleda kroz prozor
Kako se godina pakuje za odlazak
Kao bijedni vašar
Koji je došao zbog djece.

Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. jun 2021.

PEGGY LUTZ, FRED MUTH

13. decembra 2008.

Bili su u mojoj prozi; oboje mrtvi sad,
Peggy tek odnedavno, odavno bolujući (kao
baka mi) od Parkinsonove bolesti.
Al' kakva živahna ljepojka Peggy bješe! –
mažoretkinja, hokejska zvijezda, Kraljica maja, bolničarka.
S kikicama u obdaništu, zapala je mojoj majci
za oko, ali je bila previše cure za mene.
Fred – tako bistar, tako tiho duhovit – njegova
majka je zapazila mene, "finijeg" dječka
od sinu joj omiljenih pajdaša. Fredovu malu dozu
neobuzdanosti ukrotio je dijabetes. Na kraju,
uzeo mu je nožne prste i stopala. Posljednji put
kad smo se sreli dobrano se ljuljao u hodu i hvatao me za kaput.
Zdrav, visoko bi se uzdigao. No, takav, naučio me životu.

Dragi prijatelji iz djetinjstva, drugovi iz razreda, hvala vam,
vas jedva stotinu, što ste me snabdjeli
s dovoljno ljudskih tipova: ljepotica,
siledžija, prišipetlja, bedak,
blizanac i debeljko – sve što piscu treba,
svi tamo u Shillingtonu, njegovim tramvajima
i malim tvornicama, poljima kukuruza i drveću,
vatrama od lišća, snježnim pahuljama, bundevama,

šaljivim čestitkama. Pomisao na vas donosi suze manje gorke od onih što ih pomisao na smrt nosi. Možda se s našim nebom upoznajemo na početku a ne na kraju života. Čak i onda je bilo suza i straha i borbe, ali je grad sam bio ogrnut prostim sjajem prolazećih dana.

Grad mi je oprostio što sam postojao; uključivao me je u pjevanje božićnih pjesama, nastupe klapa (iako sam loše pjevao) u Shillingtonu, lokalnom kinu. Moj otac je stajao, pozadi, suviše nervozan da sjedi, ali je svako znao njegovo ime, kao i moje. A i ja sam prepoznavao svog djeda u radnom odijelu među gradskim radnicima. Zapisao sam ih ranije, ove skromne činjenice, ali njihovo značenje nema dna u mom duhu. Ti ulomci u njenom prodrmanom kaleidoskopu u sudaru tvore svetije prozore. Morah otići u lijepu Novu Englesku – s njenim stambenim trospratnicama, izbijeljenim crkvama, snijegom zametenim ulicama – da saznam koliko pust i ubitačan život zna biti.

John Updike (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. jun 2021.

KAD JE MJED SA ZAPREGE

Kad je mjed sa zaprege bljesnula na okretištu
Ljubavnici iščeznuše u šumi.
Sjedio sam u granju oborenog brijesta
Koji je prekrrio ugao njive i
Gledao plug kako sužava žuti kvadrat
Gorušice. Kad god se konji okrenu,
Umjesto da me pogazi, orač se nagne
Nad ručke da kaže ili pita nešto
O vremenu, potom o ratu.
Stružući lemeš okrenu se prema šumi i
Zaokrenu kraj mene po brazdi dok mjed ne bljesnu
Još jednom.

Mećava je oborila brijest u čijoj sam kresti
Sjedio, kraj djetlićeve okrugle rupe,
A orač reče: „Kad će ga ukloniti?“
„Kad se završi rat“. Tako razgovor poče –

Jednu minutu, i deset pauze.
Još jednu minutu i opet isti interval.
„Jesi li bio tamo?“ „Ne“. „A možda i ne želiš?“
„Ako bih samo mogao da se vratim, išao bih.
Mogao bih pregorjeti ruku, a ne bih htio izgubiti
Nogu. Ako bih izgubio glavu, e tad mi
Ništa više ne bi trebalo... Jesu li mnogi otišli
Odavde?“ „Da“. „Mnogi poginuli?“ „Da, priličan broj.
Samo dvije zaprege rade na farmi ove godine.
Jedan od mojih drugara je mrtav. Drugog dana
Ubiše ga u Francuskoj. To je bilo u martu,
Baš iste noći kad je bila mećava. Da je
Ostao ovdje, već bismo sklonili to drvo“.
„A ja ne bih sjedio ovdje. Sve bi
Bilo drukčije. Jer to bi bio drukčiji
Svijet“. „Pa jes, i bolji, mada
Kad bismo mogli vidjeti sve, sve bi izgledalo dobro“.
Onda su se ljubavnici vratili iz šume:
Konji krenuše i posljednji sam put
Gledao grude kako se mrve i prevaljuju
Za lemešom pluga i zapregom što tetura.

*Thomas Edward (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4.
jun 2021.*

PRIČA O PILEĆOJ SUPI

U kući moje babe bilo je svagda pileće supe
I pričanja o staroj domovini – blato i daske,
Siromaštvo,
Snijeg koji pada za vrat ljubavnicima.
Sada i onda, od svoje ušteđevine
Slala im je miraz.
Zamisl
Rižom napudrana lica.
I miris nevjeste, sličan pilećoj supi.
Ali Njemci su ih ubili.
Znam, znak je rđavog ukusa to reći,
Ali to je istina,
Njemci su ih sve ubili.

*Louis Simpson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. maj
2021.*

SONET 66

Smoren svim ovim, vapim smrt smirenu,
Videć zaslužnog što će prosjak biti,
Najčišću vjeru teško pogaženu,
Nikogovića što sjajem se kiti,

Najviše časti sramno krivim date,
Kreposnu djevu prodrocanu zatim,
Izvršnost koju zakonito blate,
Jakog što hroma vlast ga osakati.

Umjetnost što joj vlast jezik zauzla,
Ludost što vlada, ko doktor, vještinom,
Dobro u zaptu što sluga je u zla,

Glupost brkanu sa prostom istinom.
Smoren tim, u smrt od sveg bih se skrio
Kad ne bi ljubav samu ostavio.

William Shakespeare (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 28. maj 2021.

SAMOUBISTVO U ROVOVIMA

Znao sam prostoga momka vojaka,
Isprazno veselo životu nasmijanog,
Spavao je čvrsto sred samotnog mraka
I sa ševom zviždao je rano.

Sred zimskih rovova, s vašima, ne s rumom,
I sa granatama, pokunjen i tmuo,
Sebi je mozak prosuo kuršumom,
Niko ga više nije pomenuo.

Snobovske gomile što, oštro okate
Kličete mladi vojaci dok gaze,
Vucite se kući, molite da ne spoznate
Nikad ad gdje mladost i smijeh odlaze.

Siegfried Sassoon (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. maj 2021.

NIŠTA NA KOCKI

Ništa postoji kao blok
i ne može biti isparcelisano.
Pa ako je ništa na kocki
to nije samo priča;
to je veliki ulog.
Ne čudite se
što ljudi misle
da ni jedan bank prostora
i vremena ne znači ništa?
Kako će iscrpsti
velike rezervoare sve do
sluzi i daždevnjaka
i željeti zahvalnost?

Kay Ryan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 21. maj 2021.

SRETNO S TIM

KAD SUMER NA LIRU NALETIO JE
A EGIPĆANIN NA MAČKU JA TI
KAZAH DA GORI SRCE MOJE
TI REČE SRETNO SA TIM

KAD BIRO NALIV-PERO SKICIRA
A CHARNLEY SVOJ KUK UMJETNI
A DESET GALONA ŠEŠIRA
STETSON TI REČE NEK SU SRETNI

LEVY STRAUSS FARMERKE KADA
DOSANJA VAKCINU ZA BJESNILO
PASTEUR A ŠTAP ZA BEZBOL ADAMS
TI REČE SRETNO BILO

KAD GLIDDEN IZUMIO JE
BODLJIKAVU ŽICU A BOG MILO
ZA DRAGO KAZAH GORI MOJE
SRCE TI REČE SRETNO BILO

Paul Muldoon (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. maj 2021.

SMEĆE

Sve moje smeće diskretno stavlja se u vreće,
Neko teško od merāka mi, neko se lako nija.
Neko kroz vazduh plovi, a neko zvekeće
Dok vuče se dolje k otvoru što bješe kapija.
Ne makoh kad krovvari popravljahu mi crijep,
niti kad zidar zid je malterisao meni,
čistaču prozora sam glavom klimao uz osmijeh
nikad ne napuštajući svoj astal zakrčeni,
pa što, kad idu mi jadnom tratinom dvojica koji
svakog ponedjeljka ujutro isprazne kante meni,
kao da bivaju izloženi ruganju otpaci moji,
moje đubre – grijehova mojih očit imenik –
što jurim iz radne sobe da bih se negdje skrio?
Zato, mislim, što ne bih podnio kad bih uhvaćen bio
S perom u ruci dok na kamion ljudi s rukavicama
Bacaju crne plastične kese sa starim skicama.

*Tony Harrison (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14. maj
2021.*

JAKOVLJEVE LJESTVE

Stubište nije
svjetlucavih pješćanih žala stvar
blistavo iščezavanje
za noge anđela što samo brzo pogledaju dok hodaju,
i ne moraju doticati kamen.
Od kamena je.
Ružičast kamen što dobija
vatreni preliv mekoće
tek zato što iza njega nebo je dvojbena,
kolebljivo noćno sivilo.
Stepenište pravljeno
solidno, sa oštrim uglovima.
Vidi se da anđeli moraju poskakivati
silazeći s jedne na drugu stubu, podižući se
malo krilima:
i čovjek koji se penje
mora ogrepsti koljena i koristiti
ruke za hvatanje. Kamen tesan
tješi njegova nesigurna stopala. Krila se okrznuše o njega.
Pjesma se uzdignu.

Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. maj 2021.

KRAJ PUTA KA ZARAZNOJ BOLNICI

Putem prema zaraznoj bolnici
pod talasanjem plavih
ispjeganih oblaka gonjenih sa
sjeveroistoka – hladan vjetar. Iza,
pustoš širokih blatnih polja
smeđih od suhog korova, uspravnog i poleglog

krpice vode ustajale
raštrkano visoko drveće

Dilj cijelog puta crvenkasta
rumenkasta, rašljasta, uspravna, šibljikasta
tvar od grmlja i malog drveća
sa mrtvim, smeđim lišćem ispod njih
bezlisna loza –

Beživotno naizgled, sporo
ošamućeno se proljeće približava –

Ulaze u novi svijet nagi,
hladni, nesigurni u sve, osim
da ulaze. Svud oko njih
hladni, znani vjetar –

Sada trava, sjutra
ukočena kovrčica lista divlje mrkve
Jedan po jedan predmeti se ukazuju--
Sve se ubrzava: jasnoća, obris lista

Ali sad ukrućeno dostojanstvo
ulaska – Ipak duboka promjena
zbila se na njima: ukorijenjeni,
grabe dublje i počinju da se bude

William Carlos Williams (preveo Omer Hadžiselimović), 7. maj 2021.

POSJETE BOLNICI ST. ELIZABETH

Ovo je kuća Bedlam

Ovo je čovjek
koji leži u kući Bedlam.

Ovo je vrijeme
tragičnog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo je ručni sat
što kazuje vrijeme
pričljivog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo je pomorac
što nosi sat
što kazuje vrijeme
poštovanog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo je sidrište svo od drveta
gdje prispijeva pomorac
što nosi sat
što kazuje vrijeme
starog, hrabrog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo su godine i zidovi ludnice,
vjetровi i oblaci drvenoga mora
kojima je plovio pomorac
što nosi sat
što kazuje vrijeme
razdražljivog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

To je Židov s kapom od novine
što pleše plačući dilj bolničkih hodnika
ponad škripavog drvenoga mora
ispred je pomorac
što navija sat
što kazuje vrijeme
okrutnog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo je svijet knjiga beživotnih.

To je Židov s kapom od novine
što pleše plačući dilj bolničkih hodnika
ponad škripavog drvenoga mora
i šašavi pomorac
što navija sat
što kazuje vrijeme
radinog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo je dječko što o pod lako bije
da vidi je li tu, je li ravan svijet,
za udovca Židova s kapom od novine
što pleše plačući dilj bolničkih hodnika
kližući uz valcer dilj isprepletenih dasaka
a kraj njega je šutljivi pomorac
što čuje svoj sat
što otkucava vrijeme
zamornog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo su godine i zidovi i vrata
što se zatvaraju dječku što o pod lako bije
da ispita je li tu, i ravan, svijet.
Ovo je Židov s kapom od novine
što pleše radosno dilj bolničkih hodnika
put drvenih, koja dijele se, mora
i kraj pomorca mine
što trese sat
što kazuje vrijeme
pjesnika, čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Ovo je vojnik što kući vrati se iz rata.
Ovo su godine i zidovi i vrata
što se zatvaraju dječku što lako o pod bije
da ispita je li tu, i ravan, svijet.
Ovo je Židov s kapom od novine
što pleše oprezno dilj bolničkih hodnika
po dasci lijesa drvenog
a s njim ludi pomorac
što pokazuje svoj sat
što kazuje vrijeme
bijednog čovjeka
koji leži u kući Bedlam.

Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. maj 2021.

LOZA

U početku bijaše Krik
Koji rodi Krv
Koja rodi Oko
Koje rodi Strah
Koji rodi Krilo
Koje rodi Kost
Koja rodi Granit
Koji rodi Ljubičicu
Koja rodi Gitaru
Koja rodi Znoj
Koji rodi Adama
Koji rodi Mariju
Koja rodi Boga
Koji Rodi Ništa
Koje rodi Nikad
Nikad Nikad Nikad
Koje rodi Vranu
Što vapi za krvlju
Crvima, ljuskama
Bilo čim
Trepereći laktovima bez perja u nečisti gnijezda.

Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. april 2021.

11. FEBRUARA 1977.

mom sinu Johnu

Devet je godina danas kako si umro.
Još te ponekad viđam u snovima
u bijeloj atletskoj majici i gaćicama,
trčiš, naspram tropskog zelenila.

To kao da je livada izložena
ranom jutarnjem suncu;
nikog drugom nema na vidiku,
mirna šuma čeka na drugoj strani.

Zašto žuriš? Kakva je potreba?
Jadni nestrpljivi dečko, kako već

jednom ne vidiš da si ovu trku
izgubio čak i da trčiš dovijeka?

Tvoj te je najmlađi brat prešao
najzad: on je stariji sad od tebe –
i svi naši životi su se razgranali
u značenjima koja ti nikad ne znade.

Pa ipak, oči ti još s radošću plamte,
divota tvog tijela nikad ne svenu –
ponekad nastojim da te slijedim
preko tog zelenila, u sjenu

one velike šume u čijim dubinama
kuće čekaju i životi se žive,
kamo ti žuriš radosno tražeći me,
donoseći poruku koju moram čuti –

ali, prije no se promijenim, moram
podnositi "dane vremena mi dosuđenog"
i tako starim od sebe do sebe
dok me ti čekaš, stalno mlad.

*Frederick Morgan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26. april
2021.*

LETI

Bio sam svirep prema debelom golubu
Jer nije htio da leti
Htio je tek da živi kao dobroćudan starac

Pustio je sebe da bude olupina prljava i povjerljiva
Lud za hranom mačku tjera sa smeća
Ženku ne primjećuje kljun mu vječno balav
Smrdljiv i gegav moraš ga
Nositi uz ljestve naveče zadovoljnog

Leti kažem bacajući ga u zrak
Ali on bi pao i trčao nazad očekujući hranu
Kažem opet i opet bacajući ga uvis
A kad je slabio
Dao je svaki put da ga pokupim
Dok ga nisam našao u golubinjaku mrtvog
Od nepotrebnih napora

Takav sam eto i ja

Gledao sam oko koje nije moglo
Shvatiti da sam stvor od koga se bježi

Ja koji sam uvijek previše vjerovao u riječi

*William Stanley Merwin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23.
april 2021.*

KAZNA

Mogu osjetiti trzaj
užeta na njenom
zatiljku, vjetar na njenoj
golotinji sprijeda,

koji joj raspuhuje bradavice
u ćilibarske perle,
i trese lomnu snast
njenih rebara.

Mogu vidjeti njeno
tijelo utopljeno u močvari,
kamen kao uteg,
šiblje i granje što pluta.

Pod njim je sprva bila
mladica s korom
a izvađena je
hrast-kost, mozak-šišarka

njena obrijana glava
kao strnjika crnog žita,
njen očni povez – prljav zavoj,
njena omča prsten

da pohrani
uspomene na ljubav.
Mala preljubnice,
prije no što te kazniše

imala si lanenu kosu,
bila si pothranjena, a

pokatranjeno ti bješe ubavo lice.
Moje jedno žrtveno jare,

gotovo da te volim
ali bih se bacio, znam,
kamenjem ćutanja.
Ja sam lukavi voajer

potamnjelog saća tvog
otkrivenoga mozga,
tkanja tvoga mišićja
i svih ti prebrojanih kostiju:

Ja koji stajah nijem
dok su tvoje sestre-nevjernice,
obložene katranom,
plakale kraj ograde,

koji bih pristajao uz
civilizovano ogorčenje
ali i razumio strogu
plemensku, blisku odmazdu.

*Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. april
2021.*

FENOMENALNA ŽENA

Zgodne žene se pitaju u čem tajna moja se krije.
Nisam ljupka nit po mjeri manekenke stas mi je.
Ali kad im počnem pričati,
Misle da lažem.
Kažem,
To je u pružanju mojih ruku,
U opsegu mojih bokova,
U zamahu mog krokova.
U uvijanju mojih usana.
Ja sam žena,
Fenomenalno.
Fenomenalna žena,
To sam ja.

Ulazim u sobu
Mrtva hladna,
A muškarci,

Svi do jednoga ustaju,
I na koljena padnu.
Potom se oko mene roje,
Košnica mednih pčela.
Kažem,
Vatra u mojim očima to je,
I mojih zuba blještanje,
Lom u mom struku,
U mojoj nozi radovanje.
Ja sam žena,
Fenomenalno.
Fenomenalna žena,
To sam ja.

Šta je to što vide u meni
I sami se muškarci pitaju.
Trude se mnogo
No taći ni jedan nije mogo
Moju nutarnju tajnu.
Kad im pokušam da pokažem
Vele da i dalje ne mogu vidjeti,
Kažem,
U luku mojih leđa to je,
Suncu mog osmijeha,
Kretnji mojih grudi,
Ljupkosti stila mojeg.
Ja sam žena,
Fenomenalno.
Fenomenalna žena,
To sam ja.

Sada shvatate jasno
Zašto mi glava pognuta nije.
Ne vičem i ne skačem okolo
Nit moram govorit pravo glasno.
Kad me vidite da prolazim,
Ponosnom to me čini uvijek.
Kažem,
To u lupkanju potpetica,
Svrvcima u mojoj kosi,
Dlanu moje ruke,
U potrebi za njegom nosim.
Jer ja sam žena
Fenomenalno.
Fenomenalna žena,
To sam ja.

Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. april 2021.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1904

Na tezgu stavljeno sve što bješe
u skladištu. Rat je: vječno nasmiješen,
Japan zubima škripi i, ko svoje,
odgriza to što u stvari, rusko je.
Mimo tog, policija milanska lobanje
lokalne razbija. Ali je svagdanje:
žileta, novog i bezbjednog, dodir.
Trgovina što se bijelim robljem vodi,
Mont Ste.-Victoire Monsieur Cézanneov
i druge trice ispod sunca – znano
francusko gnušanje nad Vatikanom
uključujući – to je raspravljano
u svakoj od pariskih kafeterija.
Raterford formuliše – još uvijek teorija –
radioaktivnost (kad vam čestica donese
titulu lorda, to praktičnim zove se).
I prvog Rolls-Roycea dok motori bruje,
Čehov mre, ali Graham Greene već tu je.
i George Balanchine, da poboljša scenu,
I mis Dietrich – premda grijeh je starost njenu
otkriti – da ulije strah u ekran. Sluša
Njujork svog metroa prvi krik zaglušan!

Čovjek godine Hotentot je bio.
U jugozapadnoj Africi boravi.
U koloniji njemačkoj. Učio
Njemački u školi. Pa pobunu pravi

(Hotentot)

“Nijemci previše bijeli su za me.
Bijeli po danu i, k tome, sred tame.
Plus, da mjesne duše, srca zadobiješ,
čovjeka crnog “Shwartz” zvati ne smiješ –
'Shwartz' zvuči loše, od “crn” gore. Pa ti
promijeni jezik i onda se vrati!
Poleti, strijelo moja, Švabu zgodi,
od nadutosti Švabu oslobodi!!

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. april 2021.

DOKTOR SEGER

Jednom sam u varijeteu vidio
bezrukog kako svira trubu
Da sam se barem počeo učiti
kad su me prvi put uzeli pod nož
Svejedno će mi ih postepeno odsjeći do ramena
To je pasji život
kad se čovjek ne može ni obrisati
i mora smrdjeti
Nijedan pjesnik to nije napisao i neće napisati
Dvije tisuće godina kojeko iz sebe muze suze
da mu je ženska zbrisala
šteta riječi – umjetnošću se bave kukavice –
a ako se i nađe neko hrabar
to je čudo nad čudima
iako ta hrabrost leži na ulici
na koju svako pljuje

Jiří Kolář (preveo Adin Ljuca), 9. april 2021.

TONE

Teretni kranovi izgledaju pripitomljeno,
nježno nagnutih vratova,
s biljezima tona.
Crni brojevi tona.
Čamci za spašavanje se nježno njišu
na kukama,
naspram neba,
mir našeg stoljeća.
Na njima crni brojevi tona.
Kćerka,
mlada žena koja odlazi u sunčanim naočalama,
s prelijepim zapešćima,
već je na palubi.
Mahnuo sam odozdo.
Riječi na boku trajeketa
neljudski velike.
I crni brojevi tona.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 5. april 2021.

EPITAF JEDNOM TIRANINU

Savršenstvu je težio, svojevrsnu,
I izumio poeziju koju je lako shvatiti;
Znao je ljudsku ludost kao dlan vlastiti,
Uz vojsku, mnogo ga je i flota zanimala,
Kad se smije, štovani senatori u smijeh prsnu,
A kad plače, na ulici su ginula djeca mala.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. april 2021.

UPOZORENJE

Kad budem starica, nosiću purpur
S crvenim šeširom koji ne ide, niti mi pristaje.
Trošiću penziju na vinjak i ljetnje rukavice
I satenske sandale, a govoriti da nemamo para za buter.
I sješću na pločnik kad se umorim
I gutaću lakomo na degustacijama u radnjama i pritiskaću alarmna zvana
I prelaziću štapom po javnim ogradama
Kao obeštećenje za trezvenost moje mladosti.
Izlaziću u papučama na kišu
I brati cvijeće u tuđim baščama
I naučiti da pljujem.

Grozne ćeš košulje moći da nosiš i da se udebljaš
I jesti tri funte kobasica odjednom
Ili samo hljeb i turšiju cijele sedmice
I skupljati pera i olovke i podmetke za pivo i stvari u kutijama.

Ali sad moramo imati odijela da u njima budemo suhi
I plaćati krijuju i ne psovati na ulici
I pružati dobar primjer djeci.
Moramo imati prijatelje na ručku i čitati tisak.

Ali možda bi trebalo malo vježbati sada?
Tako da se moji znanci ne bi previše šokirali ni iznenadili
Kad najednom ostarim i počnem nositi purpur?

Jenny Joseph (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. mart 2021.

ZBRKA LJUBAVI

Od ljubavi smo napravili veliku zbrku
otkad od nje napravismo ideal.

Onog trena kad se zakunem da ću voljeti neku ženu, određenu ženu,
cijelog svog života,
tog trena počinjem da ju mrzim.

Onog trena kad čak kažem ženi: volim te! –
moja ljubav znatno oslabi.

Onog trena kad je ljubav nešto što se podrazumijeva među nama,
kad smo sigurni u nju,
ona je hladno jaje, nije više ljubav.

Ljubav je poput cvijeta, mora procvjetati i uvenuti;
ako ne uvene, ona nije cvijet,
ona je ili bijedni umjetni cvijet ili neven, za groblja.

Onog trena kad se um umiješa u ljubav, ili volja fiksir na nju,
ili ličnost je poprimi kao svojstvo, ili ju eg zaposjedne,
to više nje ljubav, to je samo zbrka.
I mi smo od ljubavi napravili veliku zbrku, umom izopačenu,
voljom izopačenu, egom izopačenu ljubav.

*David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
26. mart 2021.*

118

Moj drug napada druga mog!
Oh, Bitke slikovit čar!
Postajem Vojnik i ja tad,
On biva – Satiričar!

I kakvo bojno polje! Silan
Top, sad da mi je,
Ljudsku bih, mislim, svu rasu pobila,
Zatim – u slavan bijeg!

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. mart 2021.

DVA POGLEDA NA SOBU SA MRTVACIMIA

1

Onog dana kad posjetila je sobu za seciranje,
Četiri su čovjeka bila izložena, crna ko ćurka izgorena,
Već upola rastavljeni bjehu. Ocatni zadah
Iz bačvi smrti prijanjao je već za njih.
Momci u bijelim mantilima latiše se posla tada.
Glava ovog leša već se urušava,
I pogled jedva išta da razabрати može
U tom kršu kostiju lobanje i stare kože.
Tek žučkast komad vlakna držao je sve to skupa,
Dok u teglama bebe sa pužastim nosevim
Maštaju i bljeskaju se.
On joj ko napuklu stvar iz porodičnog nasljeđa tek
izvađeno srce pruža.

2

U Brueghelovoj panorami dima i pokolja
Samo dvoje ljudi su slijepi za strvinsku vojsku:
On, plutajući na moru njenih plavih sukanja
Od satena, u smjeru njena
Gologa ramena pjeva, a ona se naginje,
Prstima prebirući notni papir, nad njime,
Oboje gluhi za violinu u rukama
Mrtvačke glave što na pjesmu im sjenu meće.
Ti flamanski ljubavnici uživaju; još dugo neće.

No pustošenje, zaustavljeno na platnu, poštedi
Malu zemlju, ludu, krhku, u donjem desnom kutu.

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. mart 2021.

OVAJ ŽIVOT

Muka je to, taj život. Čak i
kad je zatvoren do kapanja,

pun je čestica svakojakih
što uzrokuju sukob velikih
razmjera: biti minijaturan znači
biti progutan od minijaturnog kita.
Zenon je znao zakon koji mi znamo:
trka tek napola može se okončati
s uspjehom, ma kako pomno bila
skraćena; potom dolazi beskrajno
polovljenje ostatka – vrpce ometen prilaz,
nemoćne poduke trenera crvenog u licu.

Kay Ryan (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. mart 2021.

ISTORIJSKI IZBOR

(napisano 1943)

Dovoljno jaka da bude neutralna – kako se sada pokazuje – američka moć
Od Australije do aleutskih maglenih mora, od Havaja do Afrike, prebrođuje
sve – zavedeni smo
Obmanom i strahom, našim javnim budalama i ambicijom voljenog lidera,
Da se miješamo u grozničave snove trule Evrope. Mogli smo nametnuti
mir, čak i kad je Francuska pala; izabrali smo
Da stupimo u savez i hranimo rat.

Actum est. Sad nema povratka.

Dva krvava ljeta odsad (pretpostavljam) moraćemo ponijeti
kvarno breme i prokletstvo pobjede.
Moraćemo držati polovinu Zemlje: razboljet ćemo se od gađenja nad samim
sobom,
i zamržit će nas i prijatelj i neprijatelj – ili ju pustiti, i propasti
zajedno s njom. To je breme
Za koje nismo podesni. Mi nismo kao Rimljani i Britanci – prirodni
vladari svijeta,
Siledžije po instinktu – ali ćemo ga morati nositi. Onaj ko je poljubio
Sudbinu u usta, i ugasio lampu – mora leći s njom.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. mart 2021.

TAKO DALEKO

Onkraj svijetlih crteža su
Mračniji prostori, gdje mala

Maglena gnijezda zvijezda
Ko da u zraku su plutala.

Ona nemaju svoja imena:
U noći, samim, van, ljudima
Što traže voćstvo il užitak,
Nikad ne ide pogled k njima,

Jer tako neuhvatljiv prah bi
Razjasniti malo šta mogo:
Mnogo manje znan je no neznan
Dalje je nego bliže - mnogo.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. mart 2021.

POENTA

Ne! Revolucija ti nikad na um ne pade! Jer i
radnička djeca sa Sjevera što školu nisu nikad
završila – ko komičari su, ili ko bokseri,
il dobitnici na klađenju, izbjegli tegoban rad.

Bez sreće, bez stasa, suviše stidljiv inače
za šalu, gotovo trosedmičnu platu si bio
skrpio da kupiš ukulele, pokvaren i odbačen,
i dva si akorda, G i A, jedino naučio.

Zato zaplakah kad čuh George Formbyja. Uvijek
pitao sam se za šta je stvar koju sačuva, i u trenu
ovom znam da je to trzalica, čuvao si je
u svojoj tajnoj ladici za kurtone, skrivenu.

Na dan tvoje kremacije, što propustih je, vidjeh kako
starac prebire na ukuleleu koji nećeš svirati
nikad, sa kapom u koju pljušti sitniš. Sa šakom
u kojoj novčić je stisnut, ja, tvoj sin, oči odvratih.

*Tony Harrison (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. mart
2021.*

PLATON JE REKAO...

platon mu je

rekao: ne može
u to vjerovati (isus

mu je rekao; nije
htio vjerovati

u to) lao

tsze

mu je sigurno
rekao, i uopšte

(da

gospođo)
sherman;
pa čak
(vjeruj
ili ne) ti si
mu rekao: ja sam
mu rekao; mi smo mu rekli
(nije vjerovao, ne

gospodine) uzeo je to
japoniziran komadić
nadzemne željeznice sa
stare šeste

avenije
na vrh svoje glave: da mu
kaže

*Edward Estlin Cummings (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1.
mart 2021.*

JASTREB NA GRANI

Sjedim na vrhu drveta, očiju zatvorenih.
Nedjelovanje – nema lažnog sna
Između moje kukaste glave i kukastih nogu:
Ili u snu vježbam savršena ubistva i jedem.

Pogodnost visokih stabala!

Uzgon vazduha i sunčev zrak
Prednost su za mene;
A zemljino je lice gore okrenuto za moju inspekciju.

Moje noge su čvrsto obujmile hrapavu koru.
Trebalo je sve Stvaranje
Da bi se proizvela moja noga, moje svako pero:
Sad ja držim Stvaranje u svojoj nozi

Ili uzletim – i sve to vrtim polako –
Ubijam gdje mi se prohtije jer je sve to moje.
Nema mudrovanja u mom tijelu:
Moji maniri su otkidanje glava –

Dodjeljivanje smrti.
Jer jedina staza mog leta je pravo
Kroz kosti živih.
Mom pravu ne treba nikakav argument:

Sunce je iza mene.
Ništa se ne promijeni od kad sam nastao.
Moje oko ne dopušta nikakvu promjenu.
Stvari ću ovako održavati.

*Ted Hughes (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26. februar
2021.*

CIPELE

Izuj tu cipelu.
Posljednji dječiji broj.
Na ljepilu uputstvo
podrugljivo sitnim slovima,
morat ćeš ga ti pročitati.
Sagnuti
nad blatnjavom mokrom cipelom.
Ribamo površinu gume,
puštamo da se u pukotini odvija hemijski proces.
Shvati,
da su i naša tijela od kisika i ugljika
pradavnih zvijezda.
Dalekih, usamljenih zvijezda.
Govoriš o majci.
Pritisni prstom čvor
zalijepljeni đon stegnut ćemo pertlama.

Urnebesna noć,
ludo svezana cipela.
Posljednji dječiji broj.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 22. februar 2021.

CESTA ZA TOOME

Rano jednog jutra sreo sam blindirana kola
U koloni, ćurlikaju u vožnji na moćnim im točkovima,
Svi kamuflirani s otkinutim johinim granama,
I vojnicima što stoje u kupolama sa slušalicama na glavi.
Koliko su se dugo približavali mojim cestama
Kao da su njihove? Cijeli kraj je spavao.
Imao sam pravo prolaza, polja, stoku na čuvanju,
Traktore s paukom za sijeno u otvorenim hambarima,
Silose, mjerače rasta žita, mokre crijepove od škrljca, zelene i crvene
Krovove poljskih zahoda. Kome da otrčim i javim
Od svih onih sa stražnjima vratima nezaključanim
Za nosioca loših vijesti, onog što ih pohodi u sitne sate
I kog, jer ga očekuju, možda drže na odstojanju?
Sijači sjemena, podizači grobnih kamenova...
O vozači bojnih kola, iznad vaših uspavanih topova,
On još ovdje stoji drhtav dok prolazite,
Vidljivi, nesrušeni omfalos.

Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. februar 2021.

ŠTA ONI ŽELE

Valjeho koji piše o
samoći dok umire
od gladi;
Van Gogovo uvo što ga je odbila
kurva;
Rembo koji bježi u Afriku
da traži zlato i nađe
neizlječivi slučaj sifilisa;
Betoven koji je ogluvio;
Paund koga su ulicama vukli
u kavezu;
Čaterton koji uzima otrov za pacove;

Hemingvejev mozak koji kaplje
u sok od naranče;
Paskal koji reže ručne zglobove
u kadi;
Arto zatvoren s ludacima;
Dostojevski koji stoji pred zidom;
Krejn što skače u brodski propeler;
Lorka koga na cesti strijeljaju španski
vojnici;
Berimen koji skače s mosta;
Barouz što puca u svoju ženu;
Mejler što bode nožem svoju;
– to je ono što oni žele:
prokletu predstavu
osvijetljenu oglasnu ploču
u sred pakla.
to je ono što oni žele,
to mnoštvo
tupih
mutavih
sigurnih
turobnih
obožavalaca
karnevala.

*Charles Bukowski (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15.
februar 2021.*

PRIMORSKI KRAJOLIK

Ovaj božanstveni pejzaž s bijelim čapljama
uzvišenim kao anđeli,
što lete visoko koliko žele i daleko koliko žele postrance
u redovima i redovima besprijekornih odraza;
cijela oblast, od najviše čaplje
sve dolje do bestežinskog mangrovog otoka
sa blještavim zelenilom listova uredno orubljenim ptičjim izmetom
kao iluminacije u srebru,
i sve dolje do sugestivno gotičkih lukova mangrovogkorijenja
i lijepog grašak-zelenog vodenog pašnjaka u pozadini
gdje povremeno riba iskoči, kao divlji cvijet
u ukrasnoj pjeni nad pjenama;
Ovaj Raphaelov crtež za tapiseriju za Papu:
zaista izgleda kao raj.
Ali skeletni svjetionik što stoji tu

u crnoj i bijeloj svećeničkoj halji,
uznemiren sav, misli da zna bolje.
On misli da pakao bjesni ispod njegovih stopala od željeza,
da je zato plitka voda tako topla,
i zna da nebo nije takvo kao ovo.
Raj nije kao letenje ili plivanje
nego ima neke veze s crnilom i jakim blještavilom,
a kad padne mrak on će se sjetiti nečeg
oštro sročenog da kaže na tu temu.

*Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12.
februar 2021.*

PJESMA

Volio bih da si ovdje, draga,
volio bih da si ovdje.
Volio bih da sjediš na sofi
i ja da sjedim blizu.
Maramica bi mogla biti tvoja,
Suza bi mogla biti moja, na putu k bradi.
Mada bi to moglo, naravno, biti
i obrnuto.

Volio bih da si ovdje, draga,
volio bih da si ovdje.
Volio bih da smo u mom autu,
i da ti mijenjaš brzinu.
Našli bismo se drugdje,
na nepoznatoj obali.
Ili bi se zaputili
tamo gdje bjesmo prije.

Volio bih da si ovdje, draga,
volio bih da si ovdje.
Volio bih da ne znam astronomiju
kad se zvijezde pojavljuju,
kad mjesec klizi nad vodom
koja uzdiše i pomjera se u svom snu.
Volio bih da je jedan novčić još dovoljan
da nazovem tvoj broj.

Volio bih da si ovdje, draga,
u ovoj hemisferi,
dok sjedim na trijemu

i pijuckam pivo.
Veče je, sunce zalazi;
dječaci galame i galebovi kriče.
Kakva je svrha zaboravljanja
kad mu slijedi umiranje?

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. februar
2021.*

KAPETAN LOWELL

1887-1950

U mom okruženju nije bilo nepoželjnih, ni djevojaka,
kada sam bio u Mattapoiettu dječakom –
jedino Majka, još kći svog Oca, glas
njen još je bio naelektrisan vās
histeričnom panikom neudatih,
kad iz Napoleonove knjige stane mi čitati.
Na naslovnoj strani Lujza Marija
Habzburg dugoga nosa, čija
bostonska stidljivost iskrena bješe
dok puzala je pred Bonapartom što pupak češe
i naglo guta hranu - visok tek kao ja u sedmoj godini!
A ja sam bio maničan i nakostriješen,
kukavno u potkrovlju se skrivao
i dvjesta francuskih generala po imenu sam znao,
od A do V – od Augereau do Vandamme.
Drogirao bih se u san da utonem
brojeći ko ovce neizgovorivosti ove.

Imati pomorskog oficira
za Oca ne bješe nešto što bi se dilj kolonije
ljetnje u "Mattu" razglašavalo. Inače,
on uopšte "ozbiljan" bio nije,
na terenu za golf kad se pojavi,
noseći bijele i loše skrojene hlače
mornarske, u Pearl Harboru ih kupio
u komisijonu, i od serža sako plavi...
i da pogodi rupu četiri puta palicom je bio.
"Bob", rekli su, "golf je igra koju bi zaista
trebao znati da igraš, ako ju uopšte igraš."
Kao "pomorca" otpisati su ga dali,
da mu je sport jedrenje prirodno su pretpostavljali.
Jadni Otac, inženjerstvo naobrazba mu bijaše!
Veseo i ustrašen,

u jaht klubu nedjeljom među morskim vukovima, dio
toga društva nikada nije bio.

"Sidra su dignuta", u kadi Tatica je grmio,
"Sidra su dignuta",
od Braće Lever kad ponuđena mu je plata
od one koju je davala Mornarica veća dva puta.
Gnjavio sam ga da mi dâ svoj paradni mač i širit zlatan,
i bio zgađen jer Majka, sa novim krunama
na zubima, bješe ponovo rođena u četrdesetoj. Uz brzinu
mornarsku Otac je napustio Mornaricu i namah
prenio na Majku svoju je imovinu.

Uskoro je otpušten. Godinama otada
"Sidra su dignuta" u kadi još pjevušiti je znao –
i brža bi kola kupio kada
god napusti neki posao.
Očev posljednji poslodavac
bio je Scudder, Stevens i Clark, investicijski savjetnici,
a on je bio svoj jedini klijent.
Dok se majka vukla u krevet sama,
čitala Menningera,
sve ispunjenija sumnjama,
on je postao prkosan.
Iz noći u noć,
à la clarté déserte de sa lampe,
svoj šiber od bjelokosti iz Annapolisa je vukao
preko bloka sa grafikonima –
špekulacije sitnog kockara! Za tri je godine
šezdeset hiljada dolara utukao.

Otac, što smiješio se
na sve, nekoć je bio dovoljno uspješan da se izgubi
u gomili Bostonaca iz vladajuće klase.
Još 1928,
posjedovao je kuću s novim grijanjem na lož ulje
koju je preuredio arhitekt
iz Škole Svetog Marka . . . njezin glavni efekt
bila je primaća soba, "na istoj geografskoj dužini kao Versaj",
sa hrapavim, zrnastim stropom, plavim kao more.
Kad napunio je devetnaestu,
najmlađi zastavnik u svojoj klasi,
bio je "najstariji" na topovnjači na Jangceu.

*Robert Lowell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. februar
2021.*

ŽENSKI RAD

Moram o djeci skrbiti
Odjeću krpiti
I patos brisati
I hranu kupiti
Pile ispeći zatim
I bebu previti
Moram nahraniti gosta
Neopljevljen vrt ne osta
Moram košulje glačati
Dječicu oblačiti
Konzervu otvoriti
Ta izba čista mora biti
A onda bolesne pregledati
I pamuk brati.

Osvijetli me, sunce,
Na mene, kišo, padaj
Padajte blago, kapi rose,
Ohladite mi čelo sada.

Olujo, otpuhni me odavde
Svojim najžešćim vjetrom
Daj da zaplovim nebom
Dok se ponovo ne odmorim.

Padajte lagano, pahuljice,
I pokrijte me studenim
Ledenim bijelim cjelovima
Večeras dajte odmor meni.

Sunce, kiša, luk nebeski
Planina, okeani, list i kam
Blist zvijezda, sjaj lune, samo
Vas mogu svojim da nazivam.

Maya Angelou (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. februar 2021.

MAJKO, MEĐ KANTAMA ZA SMEĆE

Majko, međ kantama za smeće i gnojem

Ja osjećam mjeru čovječnosti svoje,
Zov prisustva božjeg, sigurna sam: u tim

Kantama, u gnoju, mačjoj igri, ćutim
Božije prisustvo, znam tamo ide li
Po sigurnom putu. Majko, šta ti veliš?

I ja prisustvo Mu ćutim istodobno
U metli u ruci, paučini sobnoj,
No najviše od sveg u muku groba je.

Misao što našoj nadi oblik daje
Ako je tek prazna stvar, iza šta li je? –
Tašt um što se buni, jer neće da mrije.

I u umišljenoj glavi je hvastanje
Ta miso što grdi sve ispitivanje.
Kad je kaže, tad je najlakoumnije

Biće. I dalje ću, majko, mnit ko prije,
To je mudro, mislim, i tebi činiti,
Zar sumnjat u ludost ljudsku u stvaranju
Boga?
Ko si ti?

*Stevie Smith (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. januar
2021.*

KAD SAM OTIŠAO U KINO

Kad sam otišao u kino i vidio sva ona crno-bijela
osjećanja koja niko nije osjećao,
i čuo publiku kako uzdiše i jeca od svih onih
emocija koje niko od njih nije osjećao,
I vidio ih kako se miluju sa sve većom strašću koju niko
od njih ni za tren nije osjećao,
i opazio kako stenju od poljubaca u gro planu, crno-
bijelih poljubaca koji nisu mogli biti osjećani,
Bješe to kao da sam na nebu, koje zacijelo ima bijelu
atmosferu
u kojoj su sjenke ljudi, čistih ličnosti,
date crno-bijelo i koje se kreću
u jednolikoj ekstazi, krajnje neosjećanoj,
i nebeskoj.

David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25. januar 2021.

DOLAZAK

Jutro, staklene dveri, odblijeskuju
Zlatna imena novoga grada,
Čije bijele police i kupole putuju
Sporim nebom po cijeli dan.
Prispijevam ovdje da ostanem;
I jata prozora se otvaraju
I zavjese izlijeću kao golubovi
I prošlost se suši na vjetru.

A sada da legnem, ispod
Razgranatoga ravnodušja,
Odgurnem lica kao novčiće
Dolje u zaumlje,
Nađem glasove iskovane za
Argo automobilskih truba,
I pustim da zbrkane kuće
Zadrže svoje zbijene živote za se.

Jer to što nepoznat sam
Čini se vrstom nevinosti.
Dovoljno brzo ću da je ranim:
Daj mi da dotle dišem
Njegov mliječno-zračni Eden,
Dok ga ne uzapti moj vlastiti život –
Što sporo pada; crnim velom zastrt; krađa,
Stil umiranja samo.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22. januar 2021.

RIBE

Kitovi su ti koji satjeruju
male ribe u fjordove.
Vidio sam ih četrdeset ili
pedeset u vodi jednom prilikom.
Bio sam u malom čamcu
dok je na sve strane voda

ključala odozdo
od njihovog plivanja.

Buka haringi se može čuti
s udaljenosti od gotovo milju.
Toliko su zbijene u vodi, one,
ne možeš zamočiti veslo.
Sâmo srebro!

Ljudi viču sa stijena
ili pušu u rogove
da ribari siđu
na obalu
do svojih čamacu i mreža
da nešto uhvate.

I svi ti milioni riba moraju se
uhvatiti, jedna po jedna, rukom.
Žene i djeca izvuku
prstima mali komad
pod vratom
tako da slana voda uđe unutra.
Vidio sam na hiljade bačvi
prepunih riba na obali.

Zimi postavljaju vertikalne mreže
za bakalar. Stotine ih se ulovi
svake noći.
Ujutro ljudi uvlače mreže skupa
s ribama u čamce.
Bakalari tako veliki – vidio sam –
da kad je neki čovjek digao jednog
iznad glave
rep mu se vukao po zemlji.

Sardine, skuše, srdele – sve.
A u rijekama, pastrmka i losos.
Vidio sam mrežu postavljenu
u podnožju vodopada a ujutro je
u njoj bilo šezdeset pastrmki.

Ali pretpostavljam da danas
u Norveškoj nema takvih riba.

Na Lofotskom otočju –
do svoje dvanaeste godine.
Ni drveta ni žbuna na njima.

Ali ljeti
kad sunce nikad ne zalazi
trava je viša nego ovdje.

Sunce kruži horizontom.
Između dvanaest i jedan u noći
ono je vrlo nisko, blizu mora,
ka sjeveru. Zatim se
diže malo, polako, do sredine
dana, a onda opet zalazi
i tako tri mjeseca, isprva idući
uvis a zatim niže,
dok ne nestane –

Zimi snijeg je često dubok
kao do plafona ove sobe.
Ako odete tamo vidjećete
mnogo Engleza,
kraj vodopada i na mostovima,
kako ribare, ribare.
Oni će tamo stajati satima
da ulove ribu.

Blizu obale
gdje je voda oko dvadeset stopa
možete vidjeti velike iverke
na pijesku. Oni imaju crvene
pjege sa strana. Ljudi dolaze
u čamcima i probadaju ih
dugačkim šiljatim motkama.

Jeste li vidjeli kako Šveđani piju čaj?
Ovako, iz tacne. Pušu u nju
i stalno ju okreću: ovako.

Visoki, suhi,
spuštenih nosova, tamnih podočnjaka,
sporoga glasa i s osmijehom:

Vidio sam dječake kako stoje
na mjestu gdje je potok uzak
s nogom na svakoj strani na dva kamena
i hvataju pastrmke dok prolaze.
Drže ih na poseban način,
Za škrge, ovako. Dugi prsti
u luku poput čaklji.

Potom nestrpljiva tišina
dok jedan čovjek ne reče:

Englezi su veliki sportaši.
U zimskim odmaralištima
gdje sam boravio
oni bi prvi ustajali ujutro, prvi
iznosili skije.
Jednom sam vidio mladog Engleza
vrijednog sedamdeset miliona funti –

Ne poznajete sjever.
i možda ćete vidjeti *huldra*
s velikim repom
svu plavu, od noći,
i *nekke*, pola čovjek pola riba.
Kad vide jedno od njih
znaju da će neki brod nestati.

William Carlos Williams (preveo Omer Hadžiselimović), 18. januar 2021.

ZATVORENICI

Premda cesta skrenu na kraju
ka običnim vratima smrti,
i mi tu kucamo, pripravnici
ući, i otvaraju se
lako za nas,
 ipak,
za cijelog bogovijetnog puta
mi išli smo u lancima,
hranjeni jabukama spoznaje
jetkim i punim crva.

Kušamo drugu hranu koju nam
život, poput milosrdne seoske cure,
pruža dok prolazimo –
ali su nam usta stegnuta,
mrlja pepela na jeziku.

Nije radost ono što smo izgubili –
veliki požar, on bukta
u mraku ili sija kad hoće.
Ono što je nestalo
jest obična sreća,

skromni hljeb koji smo mogli jesti
sa starom jabukom spoznanja.

Ta stara jabuka – mučila bi nas ponekad,
ali bila je tvrda, opora,
ponekad prijatna.

Pepelna jubuka tih dana
rasla je na otrovnom tlu. Mi smo zatvorenici
i moramo jesti
naše sljedovanje. Cijelom
bogovijetnom cestom
u lancima, čak ako, nakon svega,
dođemo do
običnih vrata smrti, dok se vrijeme
smiješi svojim običnim
davnašnjim smiješkom.

*Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. januar
2021.*

MOJA SLATKA STARA ITAKODALJE

moja slatka stara i takodalje
tetka lucy u vrijeme nedavnog

rata mogla je i šta
više govorila vam je tačno
zašto se svak

borio,
moja sestra

izabela napravila je stotine
(i
stotine) čarapa da se ne
pominju košulje buhootporne grijače ušiju
itakodalje štitnike zglobova itakodalje, moja
mati se nadala da ću

umrijeti i takodalje
hrabro naravno moj otac je običavao
dok ne promukne govoriti da je to
povlastica i kad bi samo on
mogao dočim ja

sâm itakodalje ležao sam mirno
u dubokom blatu i

takodalje
(sanjajući
i
tako dalje, o
Tvome osmijehu koljenima i tvojim Itakodalje)

*Edward Estlin Cummings (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
11. januar 2021.*

KREMIRANJE

Tako je, kada ga čuje da čisti grlo svakih
nekoliko sekundi, svjesna da ono što hoće da skine
jeste smrt s uma; sljedeći napad. Jaki
strah da on ne umre trese ruke njezine.

To joj je od stroja za peglanje. Skroz ga rastavi. Bio
sad joj je nepotreban jer je sa pazusima završio.

Zahvat odstraga koji nemoj otići veli
kroz biceps steže sve dok prsti se ne spojiše.
Dole ispod njegov, tatin, i tate njegova život se sveli
na jednu ogromnu noćnu smjenu, zbijeni i previše.

Zadržava smrt kako flegma zadržati se ima
u društvu, zgrudvana na jeziku. Kad je ostavljen sam
s posljednjom vatrom na ugalj u prostoru bez dima,
on svoju hladnu lopticu hrače u najsvjetliji plam,
suviše izvježban, suviše ohol da promašuje.

Iza vrata, kako šišti vruće ugljevlje ona čuje.

*Tony Harrison (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 8. januar
2021.*

MOTIV ZA METAFORU

Dopada vam se ispod drveća u jesen,
Jer sve je napola mrtvo.

Vjetar se miče poput bogalja među lišćem,
I ponavlja riječi značenja lišene.

Na isti način, bili ste sretni u proljeće,
S polu bojama četvrt-stvari,
Maličak vedrijim nebom, ganutljivim oblacima,
Jednom jedinom pticom, mutnim mjesecom –

Mutnim mjesecom što obasjava mutni svijet
Stvari koje nikada neće biti posve izražene,
Gdje vi sami nikada niste bili posve vi sami,
I niste htjeli biti, niti imali biti.

Želeći ushićenje mijena:
Motiv za metaforu, koji se smanjuje
Pod težinom prvotnog podneva,
A B C bića,

Ružičast spokoj, čekić
Crven i plav, tvrdi zvuk –
Čelik protiv nagovještaja – britki bljesak,
Vitalno, oholo, kobno, dominantno X.

Wallace Stevens (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. januar 2021.

NOVA GODINA NA DARTMOORU

Ovo sve novo ti je: svaka mala drečava
Prepreka staklom umotana i čudnovata,
Ljeska se i zvekeće u svetačkom falsetu. Jedino
Ne znaš kako da objasniš iznenadnu klizavost,
Ta slijepa, bijela, strašna, nepristupačna strmina.
Njome se ne možeš uspeti riječima koje znaš.
Neće te popeti ni slon ni točak ili cipela.
Došli smo tek da gledamo. Odveć si mlada
Da bi željela svijet u staklenom šeširu.

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. januar 2021.